ЗВЯЗДА

11 снежня 1996 г. серада, № 287 (23090)

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 1000 рублёў

ТАРЫФЫ ПАВЫСЯЦЦА. НА ПРАЕЗД

Праблемы транспартнікаў, як заўсёды, цягнуць за сабой і ланцужок праблем для насельніцтва, якое карыстаецца паслугамі аўтатранспарту. Агульнавядома, што сёння работнікі гэтай галіны ўвесь час нарокаюць на тое, што іх сфера застаецца пастаянна стратнай. Як вынік, [illegible] узаконенае павышэнне тарыфаў на праезд.

Не стане выключэннем і бягучы месяц. Плануецца з 13 снежня павялічыць кошт праезду ў прыгарадным і міжгародным аўтатранспарце. Як паведамілі карэспандэнту нашай газеты, тарыфы на праезд у прыгарадным транспарце «ўзляцяць» з 200 да 280 рублёў за кіламетр, на міжгародным падымуцца з 260 да 280 рублёў за кіламетр (цвёрдыя), а на мяккім — з 280 да 300 рублёў за кіламетр. Тлумачыцца рост кошту праезду павышэннем цэн на гаручае.

Ігар ГРЫШЫН.

ВОЗГАЛАС

ПРЭЗІДЭНТ УРУЧЫЎ СУАЙЧЫННІКАМ ПАШПАРТЫ НОВАГА ЎЗОРУ

Уручаючы 10 снежня новыя пашпарты групе грамадзян Беларусі, Прэзідэнт краіны Аляксандр Лукашэнка назваў гэты дзень гістарычным.

«Гэта сімвалічна, што сярод тых, хто першым атрымаў дакумент аб грамадзянскай прыналежнасці да нашай рэспублікі, ёсць ветэраны вайны і працы, людзі сярэдняга ўзросту і моладзь, — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы. — Сённяшні дзень знамянуе важны этап рэфармавання беларускай дзяржавы».

У новым пашпарце ўвасоблены вынікі ўсенароднага галасавання на рэспубліканскім рэферэндуме 1995 года: на вокладцы дакумента адлюстраваны Дзяржаўны герб, які быў адобраны тады грамадзянамі краіны, а ўсе запісы зроблены на беларускай і рускай мовах, што сталі ў краіне раўнапраўнымі дзяржаўнымі.

Прэзідэнт нагадаў, што добрая традыцыя ўручэння пашпартоў прадстаўнікам розных пакаленняў існавала ў рэспубліцы і раней. Цяпер яна аднаўляецца зноў і ўжо з дзяржаўнай сімволікай суверэннай Беларусі.

Аднак, сказаў Аляксандр Лукашэнка, [illegible] 24 лістапада гэтага года ўжо ажыццёўлена канстытуцыйная рэформа дзяржавы і структурныя змяненні заканадаўчай і выканаўчай улады. [illegible]

Валянціна МЕНШЫКАВА, БЕЛТА.

БЕЛАРУСЬ ДЛЯ КУБЫ ЗАСТАЕЦЦА НАДЗЕЙНЫМ І ПЕРСПЕКТЫЎНЫМ ПАРТНЁРАМ

Прэзідэнт краіны Аляксандр Лукашэнка прыняў 10 снежня Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла Кубы ў Рэспубліцы Беларусь [illegible] у сувязі з заканчэннем тэрміну яе знаходжання на гэтай пасадзе.

У ходзе сустрэчы былі закрануты пытанні, што датычаць шырокага кола палітычных і эканамічных адносін паміж дзвюма краінамі.

Ігар РУБАН, БЕЛТА.

ЦЭНЫ

Наколькі долар «дасць прыкурыць»?

Як ужо паведамлялася, у перспектыве аматараў «Астры», «Космаса», «Гродна» і іншых гатункаў айчынных цыгарэт чакае непрыемная навіна — павелічэнне кошту гэтага «паліва».

На шчасце шматлікай арміі курцоў, пакуль ніякіх канчатковых рашэнняў, якія могуць паўплываць на цану цыгарэт, не прынята. [illegible]

На словах дырэктара «Нёмана» Надзеі Прымшыц, на сённяшні дзень прадпрыемству штомесяц патрэбна каля 2,5 мільёна долараў, [illegible] заўважыла, што значнага росту цэн на прадукцыю фабрыкі быць не павінна. Канкрэтныя лічбы стануць вядомы пасля таго, як будзе атрыманы дазвол на набыццё прадпрыемствам валюты па камерцыйных расцэнках, што пойдзе на аплату ўжо заказанай сыравіны. Дарэчы, менавіта з-за адсутнасці сродкаў фабрыка нярэдка рызыкуе не атрымаць таго, на што ўжо была пададзена заяўка: не дачакаўшыся грошай, замежныя фірмы-партнёры проста прадаюць тытунь іншым вытворцам.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ЗДАРЭННІ

СЯМЁРА РАБОТНІКАЎ КАМБІНАТА ТРАПІЛІ Ў БАЛЬНІЦУ

Снежань рызыкуе пабіць у рэспубліцы ўсе рэкорды па колькасці розных здарэнняў і непрадбачных сітуацый. Учора наша газета паведамляла ўжо аб ЧП, якое здарылася ў Пячах, дзе ў сістэме водазабеспячэння была знойдзена ртуць. Сёння мы вымушаны пісаць аб новым здарэнні, якое на гэты раз адбылося ў Гомелі: ахвярамі яго сталі адразу 7 чалавек.

Як гэта часта бывае, прычыны інцыдэнту стануць вядомы пазней, калі на ўсе пытанні будуць атрыманы адказы кампетэнтных службаў. Зараз вылучана толькі меркаванне, якое пры больш дэталёвым разглядзе можа аказацца памылковым. Тым не менш...

У панядзелак у Гомельскую бальніцу звярнуліся 7 чалавек, якіх, пасля ўстанаўлення дыягназу, змясцілі ў клініку. Усе яны аказаліся работнікамі Гомельскага камбіната хлебапрадуктаў. Дыягназ быў пастаўлены таксама аднолькавы— вострае інгаляцыйнае атручэнне.

Каб атрымаць больш поўную інфармацыю, карэспандэнт «Звязды» звязаўся з галоўным інжынерам камбіната Аляксандрам Каваленкам. Аднак, акрамя самога факта, нічога дакладнага Аляксандр Барысавіч сказаць не змог. Праўда, паведаміў, што яшчэ трэба разабрацца, што на самай справе адбылося на прадпрыемстве. Чым, дарэчы, зараз і займаецца адпаведная камісія.

Больш пэўнае ўяўленне аб падзеях на камбінаце хлебапрадуктаў карэспандэнту далі ў Міністэрстве ўнутраных спраў. Высветлілася (і гэта ўстаноўлена папярэднім следствам), што 8 снежня пацярпеўшыя працавалі з камбікормам, у які дабаўляюцца ферацыяніды (рэчывы, якія выводзяць з арганізма цэзій). Адна з версій, якая прапрацоўваецца па гэтаму факту, — атручэнне ў працэсе вытворчасці з-за парушэння тэхнікі бяспекі. Калі яна пацвердзіцца, у нас будзе падстава для таго, каб працягнуць гутарку па гомельскай падзеі.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

СТРАШНАЯ ЗНАХОДКА

У падраздзяленне гродзенскай міліцыі звярнуўся дырэктар аднаго з прыватных прадпрыемстваў з заявай, што з Гродна 1 снежня выехаў на аўтобусе «Мерседэс» і да гэтага часу не вярнуўся грамадзянін Турцыі, які працуе ў яго фірме і часова пражывае ў Гродне.

Ёсць надзея, што гэты чалавек жывы і заявіць аб сабе. Але, на жаль, не заўсёды бывае так. Роўна год таму быў аб'яўлены вышук грамадзяніна Н., жыхара Лунінца. І вось учора на закінутым хутары паблізу в. Любачын Лунінецкага раёна ў калодзежы з вадой знойдзены загорнутыя ў коўдру паўгнілыя трупы вышукваемага Н. і невядомага. Рукі ў трупаў былі звязаны ззаду электраправадам, на галовах — шматлікія траўмы. Абставіны забойства і асоба невядомага ўстанаўліваюцца.

Васіль НІКАЛАЕЎ.

ХОДЗЯЦЬ ЧУТКІ, ШТО...

МІНСКІ РЭЧАВЫ РЫНАК «ДЫНАМА» БУДЗЕ ЗАКРЫТЫ

Нядаўна ў прэсе прайшла інфармацыя, што буйнейшы ў Мінску рэчавы рынак на стадыёне «Дынама» закрываюць, а замест яго будуць утвораны некалькі больш дробных у розных раёнах горада.

Як паведаміла нам адміністрацыя рынку, пакуль ніякіх распараджэнняў Мінгарвыканкома наконт гэтага яны не атрымлівалі. На пытанне, адкуль магла ўзяцца такая інфармацыя, бо, як вядома, няма дыму без агню, адказ быў лаканічны: «Падкопы канкурэнтаў. «Дынама» пачалі «закрываць» на другі дзень існавання. Пакуль што мы ліквідавацца не збіраемся».

Яна САВІЦКАЯ.

УКАЗ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ № 519

АБ ПАЎНАМОЦТВАХ АДМІНІСТРАЦЫІ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

У сувязі з уступленнем у сілу Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь 1994 года (са змяненнямі і дапаўненнямі) **пастанаўляю:**

1. Устанавіць, што:

службовыя асобы і іншыя работнікі Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь захоўваюць свае паўнамоцтвы да ўтварэння ў адпаведнасці з Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь 1994 года (са змяненнямі і дапаўненнямі) Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь — органа дзяржаўнага кіравання Рэспублікі Беларусь;

Адміністрацыя Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ажыццяўляе прадугледжаныя заканадаўствам паўнамоцтвы ў адпаведнасці з Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь 1994 года (са змяненнямі і дапаўненнямі).

2. Кіраўніку Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь у месячны тэрмін прадставіць Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь:

праект Палажэння аб Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь;

прапановы па кандыдатурах службовых асоб Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, якія назначаюцца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.

3. Гэты Указ увесці ў дзеянне з дня яго падпісання.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А.ЛУКАШЭНКА.

6 снежня 1996 г.
г.Мінск.

Клапатлівая гаспадынька.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Міхаіл ПАДГАЙНЫ, кіраўнік Галоўнага ўпраўлення грамадска-палітычнай інфармацыі Адміністрацыі Прэзідэнта:

«Актыўная сацыяльная палітыка — аб'ектыўны прыярытэт дзяржавы»

— Міхаіл Васільевіч, што ж уяўляе сабой ГУГПІ? Якія яго асноўныя функцыі?

— Па-першае, гэта інфармаванне людзей, дзяржаўных структур, грамадскіх арганізацый, СМІ аб тым, што адбываецца ў Адміністрацыі Прэзідэнта, якія рашэнні распрацоўваюцца, а якія ўжо падпісаны кіраўніком дзяржавы. Да ўсіх гэтых дакументаў намі рыхтуюцца каментарыі. Адным словам, вядзецца напружаная работа, калі можна так сказаць, зверху ўніз. Не менш важная функцыя, у гэтым кантэксце, — арганізацыя патоку інфармацыі знізу ўверх: правядзенне сацыялагічных даследаванняў, атрыманне канкрэтнай інфармацыі з гарадоў і раёнаў краіны, яе апрацоўка, сістэматызацыя. Прэзідэнту неабходна дакладна ведаць, якія грамадска-палітычныя працэсы адбываюцца ў краіне, якія могуць адбыцца. Адзначу, што такая паліталагічная работа — толькі невялікая частка ўсіх абавязкаў ГУГПІ.

Па-другое, наша ўпраўленне рыхтуе для Прэзідэнта цэлы пералік пытанняў, якія ўносяць на яго разгляд сем міністэрстваў сацыяльнай сферы: Міністэрства адукацыі і навукі, Міністэрства культуры, Міністэрства сацыяльнага забеспячэння, Міністэрства аховы здароўя, Міністэрства спорту і турызму, Дзяржкамітэт па друку, Дзяржкамітэт па справах моладзі. Акрамя спецыфічнай бюракратычнай работы (апрацоўка дакументаў, узгадненне з юрыдычнымі службамі і г. д.), супрацоўнікі ўпраўлення выказваюць сваё меркаванні па гэтых дакументах Кабінету Міністраў, адпаведным міністэрствам. Прэзідэнт патрабуе, каб усе яны мелі канкрэтна вызначаную сацыяльную накіраванасць.

У нас ва ўпраўленні працуюць шэсць дактароў навук, чатыры прафесары. Гэта тыя людзі, якія прайшлі добрую жыццёвую школу, школу навуковай і практычнай работы, таму маюць поўнае права выказаць кампетэнтнае меркаванне да той ці іншай праблемы.

— Мабыць, дзякуючы такім людзям, а іх, па ўсім бачна, у Адміністрацыі шмат, была дакладна, як кажуць паліталагі, вызначана грамадская думка па тых пытаннях, якія выносіліся на рэферэндум? Хоць некаторыя сацыялагічныя службы давалі напярэдадні яго не вельмі добрыя прагнозы...

— Сапраўды, сацыялагічныя службы Вардамацкага і Граўцова за некалькі тыдняў да рэферэндуму інфармавалі, што ўдзел у ім прыме крыху больш 40 працэнтаў людзей. Але мы валодалі і іншымі даследаваннямі. Напрыклад, сацыялагічная служба Інстытута сацыялогіі АН Беларусі, якую ўзначальвае доктар філасофскіх навук Яўген Бабосаў, апытала жыхароў Мінска і Магілёўскай вобласці. Па яе дадзеных у Магілёўскай вобласці у рэферэндуме збіраліся прыняць удзел 73 працэнты дарослага насельніцтва, у Мінску — 78 працэнтаў. Як аказалася, гэта служба найбольш дакладна адлюстравала думку грамадства.

У Адміністрацыі Прэзідэнта таксама прагназіравалі такі ж вынік. Адбылося тое, што павінна было адбыцца. Крокі Вярхоўнага Савета па імпічменту Прэзідэнта значна павысілі рэйтынг пытанняў, якія выносіў кіраўнік дзяржавы на рэферэндум. Літаральна за два тыдні, як сведчаць даследаванні, ён узняўся на 16 пунктаў.

Апазіцыя, што называецца, двойчы наступіла на адны і тыя ж граблі. Яе дзеянні, якія дэпутатам здаваліся гераічным, магутным выбухам, прыводзілі толькі да адваротнага эфекту. У той жа час дастаткова вывераныя крокі Прэзідэнта і яго каманды далі станоўчы вынік. Заўважце: усе працавалі без панікі, спакойна, не абліваючы брудам сваіх апанентаў. Апазіцыя сама спрацавала супраць сябе.

— Міхаіл Васільевіч, у палітычных варунках пагоду, безумоўна, фарміруе народ. І вы разам з іншымі прапагандысцкімі службамі засяроджваеце на ім усю ўвагу. Ці не так? Але ж ва ўмовах, калі ў грамадстве існуюць розныя палітычныя сілы, ці не здаецца вам, што важна не абысці ўвагай і меншасць, важна зразумець, напрыклад, тых, хто пасля рэферэндуму аказаўся, калі можна так сказаць, на тым баку.

— Філасофы сцвярджаюць, што абсалютныя камунікатыўныя сувязі — поўнае ўспрыманне аднаго чалавека другім — могуць быць толькі на ўзроўні двух суб'ектаў, і то пры пэўных умовах: калі маюцца на ўвазе любімы мужчына і любімая жанчына. Ва ўсіх астатніх выпадках прысутнічаюць супярэчнасці. Яны, дарэчы, ёсць і ў сям'і, і ў грамадстве. Але гэта не азначае, што гэтыя супярэчнасці абавязкова павінны весці да разводу, да разрыву. Мы жывём у адной краіне, мы ўсе яе грамадзяне і павінны паважаць думку кожнага. Трэба ўсім вучыцца выслухоўваць адзін аднаго. Бывае ж так, што ідэя праходзіць тры этапы. Па-першае, яна часта ўспрымаецца так: гэтага не можа быць таму, што не можа быць ніколі. Потым мы схіляемся да таго, што ў гэтым штосьці ёсць. А праз нейкі час наогул думаем, ці магло быць інакш.

У Валодзі Някляева ёсць цудоўны верш «Прошча». Сутнасць яго і сэнс я зразумеў так: мы ўсе жывём на беразе аднаго возера, а ў возера, як вядома, няма двух берагоў, ёсць адзін бераг. Мы павінны жыць разам, працаваць на дзяржаву, на паляпшэнне жыцця ўсяго народа. І зусім натуральна, што існуюць самыя розныя меркаванні. Гэта нармальна, што нейкая частка грамадства не ўспрымае і ідэі Прэзідэнта. Задача ГУГПІ — давесці ў першую чаргу да гэтых людзей неабходнасць і рэальнасць тых змяненняў, якія былі ўнесены ў Канстытуцыю. Вакол яе было шмат спекуляцый. А дарма. Людзі прагаласавалі за еўрапейскую Канстытуцыю, якая ніяк не ўстанаўлівае дыктатуру, уладу аднаго чалавека. Гэта Канстытуцыя нармальнага падзелу галін улады.

— Гэта вельмі важна і неабходна. Але, разважаючы аб кансалідацыі грамадства, хацеў бы спытаць вас вось пра што. Ці выпрацоўваецца нейкая такая ідэя, баюся ўжо назваць яе нацыянальнай (каб вы правільна зразумелі), якая б унесла ў наша грамадства дух кансалідацыі, накіраванасці на ўсталяванне заможнага жыцця людзей?

— А чаму мы баімся выразу «нацыянальная ідэя»? Гэта нармальная ідэя. Мяркую, што толькі дзякуючы заўзятым прыхільнікам беларускай нацыянальнай ідэі з боку БНФ яна набыла нацыяналістычнае адценне. Мы павінны і далей грунтоўна распрацоўваць ідэалогію беларускай дзяржаўнасці. Сёння група паліталагаў і філасофаў дапрацоўвае гэту канцэпцыю. Яе павінен разумець кожны грамадзянін краіны.

Што ж датычыцца кансалідуючай ідэі, то ўспомніце нашу паездку ў Кіеў, дзе нам адказна заявілі, што Канстытуцыя Украіны стала там кансалідуючым звяном у грамадстве. Мяркую, што і наша Канстытуцыя будзе кансалідуючай у нашым грамадстве.

— Вынікі рэферэндуму, як вядома, негатыўна ўспрыняты некаторымі краінамі. Але мяркую, што і віна нашых службаў у гэтым ёсць. Такое ўражанне, што прадстаўнікі ўладных структур часцей каменціравалі выказванні аб сітуацыі ў Беларусі, чым аператыўна даводзілі да сусветнай супольнасці інфармацыю з першых вуснаў. Прабачце, але не было да гэтага часу прэзентацыі Беларусі ў свеце. Не спрабуем мы прадставіць краіну, зыходзячы з нацыянальных інтарэсаў і цяпер.

— Згодзен, мы не змаглі ў поўнай меры спрацаваць на знешняе інфармацыйнае забеспячэнне нашай палітыкі. Але ў гэтым годзе Кабінетам Міністраў распрацавана і зацверджана канцэпцыя знешнепалітычнай інфармацыі аб нашай краіне. На жаль, яе рэалізацыя пакуль вымушае жадаць лепшага.

Працаваць больш актыўна ў гэтым накірунку неабходна. У ходзе рэферэндуму я сустракаўся з дзесяткамі замежных журналістаў. Яны былі здзіўлены тым, як падаецца інфармацыя пра Беларусь замежнымі сродкамі масавай інфармацыі. Па іх словах, няма процістаяння ў народзе, не ідзе сценка на сценку. Мы не дапусцім гэтага. А вось праводзіць сваю палітыку, сваю ідэалогію праз СМІ неабходна. Час прыспешвае.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

БЕЛАРУСЬ—КІТАЙ: СУР'ЁЗНЫ ДЫЯЛОГ

3—8 снежня адбыўся афіцыяльны візіт урадавай дэлегацыі Рэспублікі Беларусь, якую ўзначальваў в. а. прэм'ер-міністра Рэспублікі Беларусь Сяргей Лінг, у Кітайскую Народную Рэспубліку. Гэты візіт стаў прадаўжэннем таго інтэнсіўнага дыялогу, які вядуць у апошнія два гады Беларусь і Кітай. Дастаткова сказаць, што гэта была шостая сустрэча на вышэйшым узроўні.

У ходзе візіту адзначалася, што на сучасным этапе двухбаковых адносінаў не існуе ніякіх палітычных перашкод на шляху далейшага ўмацавання дружбы і ўсебаковага супрацоўніцтва паміж дзвюма краінамі.

В. а. прэм'ер-міністра Рэспублікі Беларусь Сяргей Лінг праінфармаваў прэм'ера Дзяржсавета КНР Лі Пэна і намесніка Старшыні КНР Жун Іжэня аб палітычнай сітуацыі ў Беларусі, звязанай з правядзеннем рэспубліканскага рэферэндуму. Вышэйшае кітайскае кіраўніцтва станоўча ацаніла яго вынікі.

У прыватнасці, Жун Іжэнь падкрэсліў, што вырашэнне ўнутраных супярэчнасцей стварае ўмовы для далейшага паспяховага развіцця любой дзяржавы.

Таксама кітайскім бокам з разуменнем была ўспрынята пазіцыя Беларусі па пашырэнню НАТО на ўсход і па стварэнню бяз'ядзернай зоны ў цэнтры Еўропы. Стварэнне бяз'ядзернай прасторы адпавядае інтарэсам бяспекі рэгіёна і будзе садзейнічаць умацаванню рэжыму нераспаўсюджвання ядзернай зброі.

Між тым, у час знаходжання беларускай дэлегацыі ў Кітаі вялікае месца ў час шматлікіх перагавораў адводзілася гандлёва-эканамічнаму і навукова-тэхнічнаму супрацоўніцтву паміж дзвюма дзяржавамі, якія ў апошні час атрымалі стабільнае развіццё.

Толькі за 9 месяцаў 1996 года экспарт Беларусі ў Кітай склаў 48,6 млн. долараў ЗША, а імпарт кітайскіх тавараў склаў за той жа перыяд 19,3 млн. долараў ЗША.

У той жа час бакамі падкрэслівалася, што ёсць усе магчымасці па пашырэнню супрацоўніцтва ў гэтых галінах. Так, ужо прапрацаваны і даведзены да стадыі рэалізацыі шэраг значных сумесных праектаў. У прыватнасці, па вытворчасці ў Кітаі спецыяльных аўтамабіляў і ў галіне электроннага машынабудавання. Акрамя таго, у час візіту абмяркоўваліся пытанні аб павелічэнні паставак беларускіх калійных угнаенняў у Кітай з магчымым інвесціраваннем кітайскім бокам ВА «Беларуськалій».

Немалаважную ролю ў далейшым развіцці беларуска-кітайскіх адносінаў адыграе і зацікаўленасць абедзвюх краін у стварэнні транспартнага калідора Кітай—Беларусь—Еўропа. Сёння практычна не развіта аператыўная транспартная інфраструктура па вектары Кітай—Еўропа. Беларусь жа можа прадаставіць выкарыстанне свайго паветранага, аўтамабільнага і чыгуначнага транспарту для перавозкі любых відаў кітайскай прадукцыі і тавараў па маршруту Кітай—Еўропа і назад. Дарэчы, першым этапам у ажыццяўленні гэтай вялікай праграмы з'явілася дамоўленасць аб адкрыцці рэгулярных паветраных зносінаў Мінск—Пекін.

Кітай уяўляе для Беларусі, акрамя ўсяго іншага, вялікую цікавасць і ў галіне стварэння і развіцця спецыяльных эканамічных рэгіёнаў, і ў першую чаргу спецыяльных эканамічных зон. Іх колькасць сёння ў КНР набліжаецца да 100.

Спецыяльныя эканамічныя рэгіёны сталі сапраўднымі каталізатарамі эканамічнага развіцця дзяржавы. Штогадовы прырост унутранага валавога прадукту ў апошні час складае ў Кітаі амаль 14 працэнтаў. Прыцягнута ж інвестыцый у эканоміку больш за 150 млрд. долараў ЗША.

Наша рэспубліка мае намер выкарыстаць кітайскі вопыт у развіцці сваіх свабодных эканамічных зон. Так, ужо аформлена нарматыўная база для работы СЭЗ «Брэст», якая пачала прымаць інвестараў. Плануецца стварэнне свабоднай эканамічнай зоны і ў раёне міжнароднага аэрапорта «Мінск-2».

У прыватнасці, у час наведвання СЭЗ «Чжухай», кітайскі бок пацвердзіў гатоўнасць ажыццяўляць цеснае супрацоўніцтва ў галіне абмену вопытам па свабодных эканамічных зонах і развіцці СЭЗ «Брэст».

У ходзе візіту была пашырана і прававая база двухбаковых адносінаў. Падпісана Міжурадавае пагадненне па забеспячэнню якасці імпартных і экспартных тавараў і Пратакол аб супрацоўніцтве паміж Міністэрствам адукацыі і навукі Рэспублікі Беларусь і Дзяржаўным камітэтам Кітайскай Народнай Рэспублікі па справах адукацыі на 1997—2000 гады.

У цэлым, ацэньваючы вынікі візіту афіцыяльнай урадавай дэлегацыі ў КНР, в. а. прэм'ер-міністра Рэспублікі Беларусь Сяргей Лінг падкрэсліў, што Кітай з'яўляецца для нашай дзяржавы адным з асноўных, нароўні з Расіяй стратэгічных партнёраў на Усходзе. Таму неабходна накіраваць усе намаганні абедзвюх дзяржаў на пашырэнне двухбаковага ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва, дапускаючы магчымасць узаемнага ўзгаднення інтарэсаў нашых краін шляхам уключэння ў праграму вытворчасці на бліжэйшыя чатыры гады тавараў, неабходных для Беларусі і Кітая.

Сяргей Лінг перадаў таксама пасланне Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Аляксандра Лукашэнкі Старшыні КНР Цзян Цзэміню з запрашэннем афіцыяльна наведаць Беларусь. Было атрымана прынцыповае пацвярджэнне таго, што візіт у нашу рэспубліку высокага кітайскага госця адбудзецца. Тэрміны візіту будуць узгоднены па дыпламатычных каналах.

Прэс-служба Кабінета Міністраў Рэспублікі Беларусь.

ГАНДАЛЬ ХАРЧАВАННЕМ: ПАКУТЫ — КРУГ ДРУГІ?

Тэма забеспячэння насельніцтва асноўнымі прадуктамі харчавання, узнятая колькі часу таму на хвалі пэўных перабояў у гандлі, здаецца, пакрысе пачынае вяртацца. Прынамсі, такое ўражанне складваецца ад наведвання магазінаў, дзе, як і ў мінулы раз, зноў знікаюць з продажу тыя ж самыя прадукты харчавання.

Так, паўтараецца гісторыя з танным айчынным маргарынам: «выкінуты» на паліцы колькі часу таму пасля пэўных захадаў Міністэрства гандлю па ліквідацыі дэфіцыту, гэты прадукт зноў саступіў месца ўсё той жа «Rame». Прычым, стала немагчымым набыць як фасаваны па 250 грамаў, так і фасаваны ў кілаграмовыя пакеты маргарын. Скажам, у Заводскім раёне сталіцы такое становішча назіраецца ўжо некалькі тыдняў. Спецыяльна паехаўшы ў мінулыя выхадныя з жонкай на праспект Ф. Скарыны, мы таксама не знайшлі айчыннага маргарыну, прынамсі ў тых магазінах, якія наведалі.

Адчуваюцца і праблемы з маслам. У краме побач з домам доўгі час ляжыць толькі замежны прадукт па цане 14.500 рублёў за пачак вагой 250 грамаў. Прыйшлося гэтую «дробязь» везці з праспекта. Нягледзячы на нядаўна ўзнятую цану, гарэлка таксама ёсць далёка не ва ўсіх магазінах. Але там, дзе «белая», як кажуць, у наяўнасці (незалежна ад гатунку), скрынкі з ёй нярэдка стаяць побач з прылаўкам, відаць, для зручнасці работы прадаўцоў. І хаця ніякіх чэргаў пабачыць, на шчасце, не ўдалося: як відаць, такі рацыяналізатарскі падыход работнікаў гандлю сведчыць аб устойлівым попыце на «саракаградусную». А вось шампанскага няма нідзе. Два-тры тыдні таму яно неяк нечакана з'явілася ва ўсіх магазінах, прычым, было нават заўсёды дэфіцытнае паўсалодкае. Кошт бутэлькі быў паўсюдна аднолькавы — 52 тысячы рублёў. Колькі дзён таму гэты напой знік гэтак жа нечакана, як з'явіўся, прычым, зноў ва ўсіх магазінах адразу. Зразумела, магутнасцям адзінага ў краіне завода па вытворчасці святочнага алкагольнага напою прыходзіцца зараз «нясоладка», але народнае «радыё» сцвярджае, што ўжо знаёмыя па ранейшых часах раптоўныя знікненні тых ці іншых прадуктаў харчавання азначаюць, хутчэй за ўсё, змену іх кошту.

Дарэчы, аб цэнах. Калі на асноўныя прадукты харчавання (хлеб масавых гатункаў, мяса, малако, масла) яны пакуль нязменныя, дык на «дадатковыя» (а як іх яшчэ назваць, калі ёсць «асноўныя») на месцы не стаяць. У яшчэ нядаўна поўным ад людзей магазіне «Певунік» побач з домам зараз пануюць цішыня і спакой, хаця на паліцах — поўны асартымент, але, прабачце, ужо з новымі цэннікамі. Так, курыная пячонка і страўнікі з сэрцамі ўзняліся ў цане адпаведна да 35.000 і 30.000 рублёў за кілаграм, падаражэўшы, такім чынам, у сярэднім на 5 тысяч рублёў. Літр алею замежнай вытворчасці каштуе зараз у крамах 39—44 тысячы рублёў і толькі на Камароўцы яго можна набыць за 26-27 тысяч. Украінскі алей, што доўгі час трымаўся на адзнацы 17-18 тысяч, «скокнуў» на рынку да 25 тысяч рублёў, але апошнім часам чамусьці (відаць, не вытрымаў канкурэнцыі з замежнай прадукцыяй) патаннеў да 21-22 тысяч. Устойліва трымаюць цану (12—16 тысяч рублёў за дзесятак) і курыныя яйкі: ажыятажны попыт на іх скончыўся і яны ёсць у кожным магазіне. Як і было абяцана насельніцтву, не змяняецца і кошт цукру, прынамсі, гэтага не будзе да канца года. Што мы ўбачым пасля навагодняга свята — застаецца толькі здагадвацца...

Сяргей РАСОЛЬКА.

АДНЫМ СКАЗАМ

На тэрыторыі рэспублікі, **якая забруджана** радыеактыўнымі выкідамі чарнобыльскага рэактара, пражывае больш за 2.200.000 чалавек.

У той час як у адсталых дзяржавах многія людзі галадаюць, **каля 500 мільёнаў жыхароў** развітых краін пакутуюць ад хвароб па прычыне залішняга харчавання.

Беларусь разам з Германіяй і Расіяй з'яўляецца **асноўным знешнегандлёвым партнёрам** Літвы: упершыню за 6 месяцаў літоўцы прадалі нашай краіне 10 працэнтаў усіх экспартаваных тавараў і закупілі 2,2 працэнта ўсяго імпарту Літвы.

Выяўлена, што **10 працэнтаў жанчын неўспрымальныя** да СНІДу: лічба выклікала здзіўленне даследчыкаў, якія меркавалі, што пры кантактах з інфіцыраванымі партнёрамі заражанасць вірусам павінна быць стопрацэнтнай.

Звыш **15 тысяч пажараў** зафіксавана ў Беларусі з пачатку года, прамы ўрон ад іх склаў каля 100 мільярдаў рублёў.

Жыццё Майкла Джэксана ацэньваецца ў пяць разоў «даражэй», чым прэзідэнта ЗША: у філіпінскім турнэ яго ахоўваюць 16 тысяч ахоўнікаў.

РОЗГАЛАС

Дзе вы, прэтэндэнты?

Не вельмі шанцуе ўпраўленню камунальнай уласнасці і прыватызацыі Гомельскага гарвыканкома, якое праводзіць аўкцыёны па продажы розных будынкаў.

Справа ў тым, што ўсё радзей і радзей гучыць у час правядзення гэтага мерапрыемства заключны, пераможны ўдар гонга. Так, напрыклад, на 23-м аўкцыёне, дзе выстаўлялася 12 аб'ектаў продажу, на таргах былі ўсяго тры яўныя прэтэндэнты на набыццё двух з іх. Адзін набыў магазін без удзелу сапернікаў-канкурэнтаў, а два змагаліся за права стаць уладальнікам Дома быту ў рабочым пасёлку Касцюкоўка, дзе знаходзіцца буйное прадпрыемства — акцыянернае таварыства «Гомельшкло». Перамог той, хто заплаціў за яго трыста мільёнаў рублёў пры стартавай цане крыху больш як 205 мільёнаў.

Пасіўнасць таргоў людзі тлумачаць тым, што, відаць, «новыя беларусы» ўжо адхапілі лепшыя аб'екты. А можа, наваспечаных уласнікаў адпужваюць умовы авалодання памяшканнямі: на працягу пяці гадоў, набыўшы аб'ект, яны павінны захоўваць профіль яго дзейнасці і рабочыя месцы.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

АФІЦЫЯЛЬНА

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ БІБЛІЯТЭКА ЎЗЯТА ПАД АСОБУЮ АПЕКУ ДЗЯРЖАВЫ

Прэзідэнт краіны Аляксандр Лукашэнка падпісаў распараджэнне, якое датычыць рэканструкцыі і капітальнага рамонту будынкаў Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі.

У адпаведнасці з гэтым дакументам Міністэрству фінансаў сумесна з Міністэрствам культуры пры падрыхтоўцы праектаў рэспубліканскіх бюджэтаў на 1997-1998 гады прадпісана прадугледжваць фінансавыя сродкі на рэканструкцыю і капітальны рамонт будынкаў Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі, праектаванне новага комплексу будынкаў гэтай бібліятэкі ў Мінску, а таксама на набыццё абсталявання для камп'ютэрызацыі і аўтаматызацыі працэсаў апрацоўкі дакументаў і абслугоўвання чытачоў. Акрамя таго, Мінфін павінен выдзяляць штогод Нацыянальнай бібліятэцы інвалютныя сродкі для аплаты замежных перыядычных і бібліяграфічных выданняў.

Кіраўніцтву справамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь і Мінскаму гарвыканкому даручана выдзеліць Нацыянальнай бібліятэцы часова, на перыяд правядзення рэканструкцыі і капітальнага рамонту яе будынкаў, памяшканні плошчай 6800 квадратных метраў, у тым ліку 3100 квадратных метраў для захоўвання кніг.

БЕЛТА.

ЦЯПЕР ЭПІДЭМІЯ ГРЫПУ Ў БЕЛАРУСІ НЕ ЧАКАЕЦЦА

Паніка, узнятая некаторымі сродкамі масавай інфармацыі наконт магчымай эпідэміі грыпу, не мае падстаў. Так пракаменціравалі карэспандэнту БЕЛТА прагноз сітуацыі з гэтым захворваннем у Рэспубліканскім цэнтры гігіены і эпідэміялогіі.

У сувязі з гэтай шуміхай спецыялісты цэнтра звязаліся са сваімі калегамі з Расіі. Яны таксама прытрымліваюцца думкі, што рост захворвання на грып чакаецца амаль кожны год, але наколькі ён будзе інтэнсіўным, дакладна прадказаць нельга. Аднак ні пра якую «страшную» эпідэмію гэтага захворвання, якая быццам быназіралася ў краінах былога Саюза 20 гадоў таму, размовы быць не можа.

Сёлета, як і летась, чакаюцца тры разнавіднасці віруса - А1, А2 і В. Яны ўжо цыркулююць практычна ва ўсім свеце, у тым ліку і ў Беларусі. Апасенні выклікае толькі «ажыўленне» грыпу А1, які з'явіўся ў 1989 годзе і актыўнасць якога расце. Яго распаўсюджванне прагназіруецца і ў далейшым. Чакаецца, што больш за ўсё будуць хварэць на грып дзеці, аднак так [illegible]

Дарэчы, у мінулым асенне-зімовым сезоне [illegible] 30 лістапада. [illegible] Беларусі не панікаваць і спакойна рыхтавацца да зімы.

Аксана ПІВАВАР, БЕЛТА.

Падатковая інспекцыя папярэджвае гродзенскіх прыватных гандляроў,

ШТО СІТУАЦЫЯ З ПАДАТКАМІ МОЖА БЫЦЬ ДЗЕ ІХ ЗНАЧНА ГОРШАЙ

Аб гэтым заявіў на прэс-канферэнцыі намеснік старшыні Дзяржаўнай падатковай інспекцыі па Гродзенскай вобласці Мікалай Фірулёў у адказ на стыхійны мітынг, які адбыўся на [illegible]

Акцыя пратэсту, у якой удзельнічала каля двухсот прадпрымальнікаў, была выклікана ўвядзеннем з першага снежня фіксаваных ставак падатку. Як і ў іншых гарадах краіны, дзе гэта зрабілі раней, многія гандляры абурыліся. Яны лічаць, што цяпер ім давядзецца плаціць дзяржаве значна больш. Да таго ж, чаму пра гэту рэформу паведамілі толькі за два дні да пачатку месяца?

Ці ж гэта справядліва — плаціць падатак загадзя, калі яшчэ няма ніякага прыбытку? Як быць, калі падатак з чалавека ўзялі, а ён раптам захварэў, не здолеўшы нічога прадаць? Усе гэтыя і іншыя пытанні на мітынгу было вырашана ў пісьмовай форме адрасаваць уладам. Калі паразуменне не будзе дасягнута, магчымы новыя акцыі пратэсту. Таксама не выключана, што прыватныя гандляры, як і ў іншых рэгіёнах краіны, створаць уласны прафсаюз.

Аднак М. Фірулёў заклікае прадпрымальнікаў [illegible] калі падатак ужо заплачаны — зробяць пераразлік. У кожным канкрэтным выпадку ёсць выйсце.

М. Фірулёў не лічыць фіксаваныя стаўкі «драконаўскімі», паколькі ў іншых абласцях, і асабліва ў сталіцы, яны значна вышэйшыя. Да таго ж, па словах кіраўніка абласной падатковай службы, рыхтуюцца адзіныя для ўсёй краіны падатковыя стаўкі, якія па асобнаму асартыменту тавараў вельмі істотна пераўзыходзяць гродзенскія. Таму, маўляў, лепш не абурацца сёння, каб не застацца ў дурнях заўтра.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

Ці стане цяпер разбойнікаў менш?

Пачынаючы з кастрычніка 1995 года ў Мінску і на лістапад гэтага года на аўтамагістралях Брэст—Масква і Мінск—Брэст была адзначана серыя нераскрытых фактаў дзёрзкіх разбойных нападаў і рабаванняў з адным почыркам на вартаўнікоў аўтастаянак, вадзіцеляў аўтамабіляў.

Узброеная група злачынцаў, дакладную колькасць якой працяглы час не ўдавалася выявіць, прымяняючы разнастайныя дасканалыя метады, крала аўтамашыны, адбірала буйныя сумы грошай у аўтааматараў, а затым бясследна знікала. Так, зламыснікі ў Мінску, увайшоўшы ў давер да вартаўніка аўтастаянкі па вул. Кабушкіна, спаілі, а затым звязалі яго, пасля чаго ўкралі 3 аўтамашыны «МАЗ», «Аўдзі-80». На дарогах у грамадзян Расійскай Федэрацыі яны адабралі аўтамабілі «Джып-Таёта», Кіргізіі — адабралі рэчы і 1,5 тыс. долараў ЗША, Балгарыі — 250 марак ФРГ, жыхароў Полацка і Наваполацка — каля 1 тыс. долараў ЗША. І вось супрацоўнікамі УБАЗ МУС па Мінску і Мінскай вобласці днямі была выкрыта гэта злачынная група з 7 чалавек, нідзе не працуючых і раней не судзімых (гэта акалічнасць ускладняла іх пошукі па гарачых слядах), — усе жыхары Барысава. Праводзяцца следчыя мерапрыемствы па выкрыццю іх дачынення, магчыма, і да іншых нераскрытых злачынстваў.

Васіль НІКАЛАЕЎ.

Як паўстаў у Празе помнік беларускаму першадрукару

Вось яно і здарылася: на адной з вуліц Прагі сёлетняй восенню паўстаў помнік беларусу. На шрыфтавой дошцы ля помніка напісаны наступныя словы: «1535—1539 гады. На гэтых месцах працаваў каралеўскім батанікам выдатны беларускі гуманіст і ўсходнеславянскі першадрукар Францыск Скарына».

Аўтар помніка, скульптар Эдуард Астаф'еў, не мог стрымаць слёз, калі з бронзавай фігуры зляцела белае пакрывала. Вяртанне Скарыны, цяпер ужо ўвасобленага ў метал, на пражскую зямлю аказалася няпростым.

— У свой час, а было гэта ў канцы 80-х гадоў, — прыгадвае аўтар скульптуры Э. Астаф'еў, — я зрабіў помнік за рэкордна кароткі час — усяго за чатыры месяцы. Тады вельмі шырока адзначалася 500-годдзе з дня нараджэння нашага славутага першадрукара, і я рыхтаваў твор для ўдзелу ў мастацкай выстаўцы.

Трэба дадаць, што перад тым, як прыступіць да работы над помнікам, Эдуард Астаф'еў зрабіў падарожжа па мясцінах, звязаных з жыццём і дзейнасцю беларускага вучонага, вывучыў мноства матэрыялаў, звязаных з той эпохай.

А далей адбылося вось што. Работа Э. Астаф'ева стала пераможцай у конкурсе на права заняць пачэснае месца ў Празе. Аднак па незалежных ад мастака абставінах помнік так і не быў тады ўстаноўлены. Яго адправілі на захоўванне на Мастацкі камбінат. Там, у поўнай цемры, бронзавы Скарына з раскрытай кнігай прастаяў амаль шэсць гадоў. І толькі ў жніўні 1996 года з'явілася рашэнне мэрыі Прагі, згодна з якім помнік Скарыне павінен быў быць устаноўлены ў цэнтры горада.

Нямала намаганняў для ажыццяўлення праекта давялося прыкласці беларускаму пасольству ў Чэхіі. Першапачаткова сярод членаў чэшскай дзяржаўнай камісіі, якая павінна была вырашыць лёс помніка Скарыне, узнікала нават пытанне: «А хто ён такі — Скарына?» Дарэчы, у чэхаў таксама ёсць праблемы з увекавечваннем тых ці іншых герояў сваёй нацыі. Далёка не ўсім з іх пастаўлены помнікі. У такой сітуацыі ўзвядзенне помніка Скарыне, беларусу, некаторымі ў Чэхіі расцэньвалася неадназначна.

На шчасце, удалося пераадолець усе перашкоды, у 25 інстанцыях падпісаць дакумент, які гарантаваў законную прапіску Скарыне ў Празе.

Культурная акцыя па адкрыццю помніка Францішку Скарыне, трэба думаць, стала яшчэ адным крокам на шляху, які ўмацоўвае лучнасць беларускага і чэшскага народаў і вызначае прыярытэты духоўнасці і культуры як асноўныя для развіцця чалавечай цывілізацыі ў XXI стагоддзі.

Таццяна АНТОНАВА.

НАДЗЁННАЕ

«Актыўная сацыяльная палітыка — аб'ектыўны прыярытэт дзяржавы»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— Міхаіл Васільевіч, напэўна, калі гаварыць пра народ увогуле, то яго ідэалогія трымаецца на рэчах даволі прыземленых. Людзей хвалююць пытанні жылля, яны непакояцца за тое, як сябе і дзяцей сваіх пракарміць. Сацыяльная арыентацыя таму, зразумела, і абрана Прэзідэнтам, што ён кіруецца інтарэсамі народа. Але часам з боку палітычных апанентаў пазіцыя ўрада і ўвогуле пазіцыя кіраўніцтва дзяржавы моцна крытыкуецца за сацыяльна скіраваныя арыенціры.

— Актыўная сацыяльная палітыка ва ўмовах рыначных рэформаў была і застаецца адным з прыярытэтных накірункаў дзейнасці кіраўніцтва краіны. Па вялікаму рахунку, у кіраўніцтва дзяржавы галоўны абавязак — павышэнне дабрабыту яе грамадзян. Пад гэта яму даюць грошы ў выглядзе падаткаў. Таму праграма сацыяльна-эканамічнага развіцця рэспублікі да 2000 года скіравана на фарміраванне сацыяльна арыентаванай рыначнай эканомікі. Важна, каб людзі адчувалі на сабе клопаты дзяржавы, спакойна глядзелі ў будучыню. Дарэчы, на Усебеларускім народным сходзе Аляксандр Рыгоравіч Лукашэнка падкрэсліў, што праграма «здольна стаць фундаментам кансалідацыі ўсіх слаёў грамадства». У якасці прыярытэтных яе напрамкаў вызначаны развіццё экспарту тавараў і паслуг, развіццё жыллёвага будаўніцтва і развіццё аграрамысловага комплексу.

— Узровень жыцця насельніцтва, як вядома, залежыць ад даходаў людзей. Што робіцца для таго, каб расла заработная плата ў канкрэтнага рабочага чалавека?

— Безумоўна, заработная плата павінна выплачвацца своечасова, але вельмі важна таксама забяспечыць яе паўнату. Калі прадпрыемства мае асноўныя фонды, магчымасць даць работу, то яно павінна гарантаваць і мінімальны памер аплаты працы, які неабходна набліжаць да памеру мінімальнага спажывецкага бюджэту. Не можа быць такога, каб рабочы чалавек не мог пракарміць сябе, сваю сям'ю. Калі гэта немагчыма, то хто тады ў гэтым вінен? Работадаўца! Значыць, няма на прадпрыемстве належнай арганізацыі і матывацыі працы. Кіраўніцтва дзяржавы проста не можа гэтага дапусціць.

Задача заключаецца ў тым, каб знайсці баланс паміж інтарэсамі эканомікі і інтарэсамі насельніцтва. Пагадзіцеся, калі вельмі многа аддаць сродкаў на сацыяльную абарону людзей, то за кошт гэтага можа пацярпець у цэлым развіццё эканомікі. Мы, на мой погляд, пакуль знаходзім гэты баланс, абараніў старых людзей, дзяцей, інвалідаў — тых, хто ўжо ці яшчэ не можа актыўнай працай зарабіць сабе на жыццё.

— Калі гаварыць пра матывацыю працы, дык мне здаецца, пакуль не стымулююць яе і падыходы да налічэння пенсій: як ты ні працуй — усё роўна атрымаеш у старасці амаль аднолькавую пенсію з тымі, хто працаваў менш. Часта прыходзіцца чуць, што тая ж пенсіянерка-калгасніца, якая ў свой час выпрацоўвала працадзён больш, чым дзён у годзе, мае такую ж пенсію, як і суседка, што працавала ў калгасе ўсяго дваццаць—трыццаць дзён.

— Ёсць праблема. Па даручэнню Прэзідэнта рыхтуюцца прапановы аб змяненні пенсіённага заканадаўства, якое дазволіць зрабіць пенсіённае забеспячэнне больш справядлівым, адысці ад існуючай ураўнілаўкі. У яго аснову будуць пакладзены суадносіны мінімальнага памеру пенсіі і пражытачнага мінімуму пенсіянера.

— Міхаіл Васільевіч, некаторыя ўказы, скіраваныя на сацыяльную падтрымку насельніцтва, крытыкуюцца за тое, што як быццам бы самі па сабе з'яўляюцца прапагандысцкімі крокамі Прэзідэнта. Што вы скажаце з гэтай нагоды?

— Паверце, указы прымаюцца не з наскоку. Яны скрупулёзна рыхтуюцца, зыходзячы з існуючага фінансавага становішча, глыбока пралічваюцца. А тое, што яны маюць прапагандысцкае адценне, зразумела: мы ж павінны растлумачыць тое, што прадугледжвае ўказ, каб гэта было зразумела кожнаму чалавеку.

— А ці заўсёды выконваюцца ўказы?

— Улада, як вядома, не канцэнтруецца ў адных руках. У канцы XX стагоддзя цяжка чакаць абсалютызму. Улада разгрупавана паміж цэнтрамі прыняцця рашэнняў, і тут ёсць некалькі ўзроўняў: на адным узроўні рашэнне прымае дырэктар, на другім — кіраўнік мясцовай адміністрацыі, на трэцім — міністр і на апошнім — Прэзідэнт. Не трэба думаць, што Прэзідэнт усё можа! Так можа думаць толькі абывацель. На самай справе, як я ўжо казаў, падпісваючы чарговы ўказ, Прэзідэнт сто разоў падумае, выканаюць яго ці не. Але, як паказвае жыццё, не ўсе ўказы выконваюцца на сто працэнтаў. Зрабіць гэта не прымусяць нават тысячы людзей, задача якіх — сачыць за выкананнем рашэнняў кіраўніка дзяржавы. Тым не менш, гэтым павінны займацца ўсе, хто так ці інакш мае дачыненне да іх выканання. Складаючы законы, указы, распараджэнні, вярхоўная ўлада заўсёды думае аб інтарэсах тых ці іншых сацыяльных груп, а таксама і канкрэтных людзей. Мы ўсе павінны быць апантаны адной ідэяй — павышаць жыццёвы ўзровень народа, рабіць усё магчымае, каб жыць па-чалавечы.

Гутарыў Уладзімір АНДРЫЕВІЧ.

На вясковым «мерсэдэсе».

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

СУПОЛЬНІЦТВА БЕЛАРУСЬ—РАСІЯ: АЖЫЦЦЯЎЛЕННЕ СУМЕСНЫХ ПРАГРАМ ПАЧАЛОСЯ

6 снежня на пасяджэнні прэзідыума Беларускай навукова-прамысловай асацыяцыі была абмеркавана тэма пашырэння эканамічнай інтэграцыі Беларусі з іншымі краінамі, у тым ліку і СНД. Штуршком для гэтага паслужыў пачатак ажыццяўлення комплексу дамоўленасцей беларуска-расійскай Супольнасці.

Тут, на жаль, узнік цэлы шэраг праблем: пасля разрыву эканамічных сувязей у развіцці дзвюх дзяржаў узніклі дыспрапорцыі, перашкоды, ліквідаваць якія можна зараз толькі сумесна. Па меркаванню члена выканкома Супольніцтва Беларусь—Расія Леаніда Козіка, пакуль ажыццяўленню адладжанага супрацоўніцтва перашкаджае «расхлябанасць, нерастаропнасць чыноўнікаў у міністэрствах, галоўным чынам з боку Расіі, якія без прамога ўказання зверху нічога не робяць».

Першай пачала ажыццяўляцца праграма сумеснай вытворчасці дызельных буйнагрузавых аўтамабіляў. Асноўнай цяжкасцю пакуль з'яўляецца адрозненне формаў уласнасці: 60—65 працэнтаў буйных аўтапрадпрыемстваў Расіі акцыяніраваны, у нас жа — усяго 10 працэнтаў дробных і сярэдніх. Паскарэнне працэсу акцыяніравання асабліва важнае, бо ў аўтавытворчасці занята больш як 10 працэнтаў насельніцтва Беларусі, а ў выніку парушэння старой сістэмы гаспадарання аб'ём вытворчасці знізіўся ў пяць разоў.

Усяго Супольніцтва распрацавала і прыняло больш як 20 сумесных праграм.

Яна САВІЦКАЯ.

ГАСЦЁЎНЯ АСТАПА БЕНДЭРА

НЕСТАНДАРТНЫЯ МЕТАДЫ БІЗНЕСУ І ЭКАНАМІЧНАЕ МАХЛЯРСТВА

(ВЫТРЫМКІ З КНІГІ)

(Заканчэнне. Пачатак у № 278.)

АДЛІЧЭННІ Ў ФОНД РАЗВІЦЦЯ

Некалькі гадоў таму быў вельмі распаўсюджаны метад. Сутнасць яго заключалася ў тым, што афіцыйна аплачвалася толькі частка рэальнай цаны прадукцыі ці аказаных паслуг, а астатняя частка пералічвалася ў фонд развіцця. Метад хутка «раскусілі», і цяпер сродкі, якія паступаюць у такія фонды, абкладаюцца ўсімі належнымі падаткамі.

ПЛАЦЯЖЫ ЗА КРЭДЫТ

Многія вытворчыя і гандлёвыя структуры цесна звязаны з банкамі і маюць магчымасць браць кароткатэрміновыя крэдыты на патрэбных для сябе ўмовах. Працэнты за кароткатэрміновы крэдыт уключаюцца ў сабекошт прадукцыі. У выніку амаль увесь атрыманы даход прадпрыемства пералічваецца банку ў выглядзе працэнтаў за крэдыт, уключаемы на прадпрыемстве ў сабекошт прадукцыі.

Гэты варыянт мэтазгодны ў тым выпадку, калі банк мае магчымасць не плаціць з атрыманых працэнтаў за крэдыт сваіх падаткаў. І такую магчымасць яны маюць — банк практычна заўсёды можа паказаць найбольш пажаданую даходнасць.

Грошы ж кліенту могуць быць вернуты ў выглядзе новага крэдыту.

КАПІТАЛЬНАЕ БУДАЎНІЦТВА БЫЦЦАМ БЫ ЗА КОШТ СРОДКАЎ ПРЫВАТНАЙ АСОБЫ

Прымяняецца ў тым выпадку, калі ў фізічных асоб маюцца льготы па падаткаабкладанню даходаў, якія накіроўваюцца на новае будаўніцтва, набыццё жылога дома, кватэры, дачы ці садовага доміка (такія льготы, у прыватнасці, ёсць у Расіі).

Фізічная асоба будуе офіс, які афармляецца як прыватнае будаўніцтва. На імя фізічнай асобы пад новае будаўніцтва ці набыццё нерухомасці афармляецца банкаўскі крэдыт ці прыцягваюцца грошы праз дагавор пазыкі ў прадпрыемства ці іншых фізічных асоб. Такім чынам, у год афармлення нерухомасці на імя фізічнай асобы змяншаецца сумесны падаткаабкладаемы даход гэтай асобы.

Прадпрыемства спачатку бярэ ў фізічнай асобы нерухомасць у арэнду, што дазваляе яму аднесці затраты на сабекошт прадукцыі, а затым праз некалькі гадоў выкупляе гэту нерухомасць па астаткаваму кошту.

ПАВЕЛІЧЭННЕ КАМПЕНСАЦЫІ ЗА ВЫКАРЫСТАННЕ АСАБІСТЫХ АЎТАМАБІЛЯЎ

Афіцыйна вызначаемыя нормы кампенсацыі за выкарыстанне асабістых аўтамабіляў надзвычай нізкія. Таму выкарыстоўваецца метад заключэння дагавораў з аўтатранспартнай фірмай. Згодна з такім дагаворам работнік, які мае асабісты аўтамабіль, афармляецца вадзіцелем у аўтатранспартную фірму. Паміж транспартнай фірмай і прадпрыемствам, дзе на самай справе працуе ўладальнік аўтамабіля, заключаецца дагавор на аўтатранспартнае абслугоўванне пры максімальна высокай аплаце па гадзінах. Такія расходы цалкам уключаюцца ў сабекошт прадукцыі (работ, паслуг), а вадзіцель праз аўтатранспартнае прадпрыемства атрымлівае дадатковую зарплату.

ЭКАНОМІЯ НА САЦЫЯЛЬНЫМ СТРАХАВАННІ

У тых выпадках, калі гэта магчыма, грошы не плацяцца на цэнтралізаванае сацыяльнае страхаванне, а ствараецца на прадпрыемстве свой прафсаюз, куды і пералічваюцца грошы.

СРОДКІ НА РЭАЛІЗАЦЫЮ ПРАДУКЦЫІ З ІНШЫХ РАХУНКАЎ НЕ СПІСВАЮЦЦА...

Некалькі прадпрыемстваў заключаюць паміж сабой дагаворы аб сумеснай дзейнасці. Яны пастаянна супрацоўнічаюць у гаспадарчай дзейнасці і «ганяюць» адзін аднаму грошы, паказваючы іх на рахунках 76 — «Разлікі з рознымі дэбіторамі і крэдыторамі» ці 60 — «Разлікі з пастаўшчыкамі і падрадчыкамі» ў карэспандэнцыі разлікаў па руху грашовых сродкаў (рахункі 50 ці 51). Пры гэтым звычайна не вядзецца ўлік па субрахунках. Час ад часу некаторыя сумы пераводзяцца з рахункаў 76 ці 60 на рахунак 46 («Рэалізацыя»). Пры закрыцці рахунку 46 і вывядзенні сальда па рахунку 80 названыя сумы ўлічваюцца для падліку падатку на прыбытак прадпрыемства.

Трэба, аднак, адзначыць, што падатковыя інспектары любяць вылоўліваць на рахунках 76 і 60 сумніўныя сумы, даказваючы, што іх трэба было спісаць на рэалізацыю (рахунак 46) і адпаведна абкласці падаткам. У гэтых выпадках адстаяць свае фінансавыя інтарэсы прадпрыемству бывае вельмі складана.

«АНТЫМАХЛЯРСКІЯ» ПАМЫЛКІ БУХГАЛТАРАЎ

Часам бухгалтары пры падліку падаткаабкладаемых сум робяць ненаўмысныя памылкі на шкоду сваёй фірме. Найбольш часта сустракаецца завышэнне выручкі на сумы:

паявых, уступных і членскіх узносаў; добраахвотных узносаў прадпрыемстваў і грамадзян;

крэдытаў банка ці іншых арганізацый і прадпрыемстваў;

атрыманых авансаў;

сум, атрыманых па дагаворах страхавання;

часовай фінансавай дапамогі, аказанай прадпрыемству.

Пералічаныя паступленні, з'яўляючыся фінансавымі рэсурсамі, тым не менш, не адносяцца ў нармальных умовах да падаткаабкладаемых даходаў.

НЕКАТОРЫЯ ПРЫЁМЫ АБНАЯЎЛІВАННЯ

ВЫПЛАТА ЗАРПЛАТЫ ПАДСТАЎНЫМ АСОБАМ

Метад не самы разумны, таму што пры яго прымяненні прыходзіцца плаціць усе падаткі, якімі абкладаецца заработная плата. Але нейкі час таму ў некаторых спецыялістаў «старой загартоўкі» лічыўся самым простым і самым крымінальным.

СКАСАВАННЕ ФІКТЫЎНАГА ДАГАВОРА

Заключаецца фіктыўны дагавор на пастаўку прадукцыі, выкананне работ ці аказанне паслуг паміж фірмай, якая займаецца абнаяўліваннем, і кліентам. Пасля залічэння сродкаў на рахунак фірмы фіктыўны дагавор скасоўваецца і грошы вяртаюцца наяўнымі.

АБНАЯЎЛІВАННЕ ПРАЗ АФШОРНУЮ КАМПАНІЮ

Айчынная кампанія заключае кантракт с афшорнай фірмай на імпарт тавару з-за мяжы, купляе пад гэты кантракт валюту і пералічвае яе партнёру. Затым па ініцыятыве айчыннага прадпрыемства кантракт скасоўваецца і замежны партнёр вяртае айчыннай фірме наяўную валюту.

ВЫПЛАТА НЯЎСТОЙКІ ЗАМЕЖНАМУ ПАРТНЁРУ

За невыкананне кантракта з замежным партнёрам гэтай замежнай фірме выплачваецца няўстойка. Натуральна, што для прадухілення праблем з падаткаабкладаннем замежнага партнёра яму лепш зарэгістравацца ў афшорнай зоне.

ВЫКАРЫСТАННЕ ВЭКСАЛЯЎ

Прадпрыемства-кліент замест сумы, безнаяўна пераведзенай фірме, якая займаецца абнаяўліваннем, атрымлівае вэксаль і абнаяўлівае яго ў банку, які абслугоўвае гэту фірму.

Другі варыянт заключаецца ў выпісцы вэксаля на фізічную асобу ці прадпрымальніка, які па вэксалю атрымлівае ў банку наяўныя грошы.

СКАСАВАННЕ ФІКТЫЎНЫХ СТРАХАВЫХ ДАГАВОРАЎ

Пасля паступлення сродкаў прадпрыемства-кліента на рахунак страхавой фірмы дагавор скасоўваецца і страхавыя сумы вяртаюцца наяўнымі. Вяртанне грошай адбываецца з касы арганізацыі-страхоўшчыка ці кіраўніцтву прадпрыемства або непасрэдна работнікам.

ПЕРАСТРАХОЎВАННЕ РЫЗЫКІ

Айчынная страхавая кампанія засноўвае афшорную перастраховачную кампанію і ўсю сваю страхавую рызыку перастрахоўвае ў даччынай кампаніі ў валюце. У выніку айчынная страхавая фірма фармальна не парушае валютнага заканадаўства, але тым не менш мае магчымасць вывезці буйныя сродкі за мяжу. Іх абнаяўліванне і вяртанне назад у краіну не ўяўляе сур'ёзных праблем.

Сродкі могуць таксама вяртацца і ў выглядзе пазыкі айчынным фірмам. Выплата працэнтаў па гэтых пазыках дазваляе звесці абкладаемыя падаткам сумы да мінімуму.

АБНАЯЎЛІВАННЕ ФІРМАМІ-АДНАДЗЁНКАМІ

Абнаяўліванне адбываецца праз фірмы, зарэгістраваныя па падробленых дакументах і лжывых юрыдычных адрасах. Дзейнасць адбываецца ў абмежаваны перыяд часу, пасля чаго рэгіструецца новая фірма.

«АТАВАРВАННЕ»

Купляюцца тавары падвойнага выкарыстання (для асабістага ці для вытворчага спажывання), і зазначаецца, што яны выкарыстоўваюцца для гаспадарчых патрэб. На самай жа справе камп'ютэры, тэлефоны, мэбля і іншыя тавары падвойнага спажывання аддаюцца ў сем'і работнікаў прадпрыемства ці «патрэбных» людзей. Кошт гэтых вырабаў паступова спісваецца, а пры рэвізіі да заканчэння тэрміну спісання названыя тавары часова вяртаюцца на фірму.

(Аб умовах рэалізацыі даведніка можна даведацца па тэлефонах (017) 2684560, 2691114).

Аляксандр ЛУЧАНОК, кандыдат эканамічных навук.

Вытворчыя плошчы «просяць» работы

Сумныя лічбы прагучалі на нядаўняй сесіі Гродзенскага абласнога Савета дэпутатаў. Поўнасцю закансерваваны вытворчасці гродзенскага завода «Радыёпрыбор». На іншых прадпрыемствах горада над Нёманам — АТ «Белкард» і прадзільна-нітачным аб'яднанні выключана з рабочага цыкла адпаведна 3790 і 5600 квадратных метраў, на мастоўскай фабрыцы «Матарыст» — 7000, лідскім заводзе «Оптык» — 10.556, Смаргонскім заводзе аптычнага станкабудавання — 11.826 квадратных метраў.

Прычыны вядомыя — разарваны кантакты з ранейшымі пастаўшчыкамі сыравіны і матэрыялаў, страчаны рынкі збыту сваёй прадукцыі. Што ўзамен? На шэрагу прадпрыемстваў маюцца напрацоўкі па перапрафіліраванню «лішніх» плошчаў, перадачы іх у арэнду альбо стварэнню тут сумесных прадпрыемстваў. Аднак большасць праектаў застаецца толькі на паперы, паколькі ва ўласнай «кішэні» пуста, а інвестыцыі адсутнічаюць і наўрад ці з'явяцца ў бліжэйшай перспектыве.

На сесіі аблсавета была выказана заклапочанасць тым, што замарудзілася вырашэнне пытання аб удзеле расійскіх інвестараў (у першую чаргу «Газпрома») у акцыяніраванні Навагрудскага завода газавай апаратуры. Гэта можа прывесці да скарачэння аб'ёмаў вытворчасці і працоўных месцаў. А на прадпрыемствах Смаргоні, па словах намесніка старшыні аблвыканкома М. Бляева, увогуле няма канкрэтных напрацовак па прыцягненню інвестыцый.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

ВЯРТАЮЧЫСЯ ДА НАДРУКАВАНАГА

Калі не працуюць бацькі

Пра Мікалая Спірыдовіча з калгаса «Перамога» Пастаўскага раёна «Звязда» пісала тройчы: на працягу больш чым двух гадоў мы прасочвалі за тым, як развіваецца канфлікт паміж вадзіцелем Спірыдовічам і кіраўніцтвам калгаса.

Можна было толькі дзівіцца настойлівасці Мікалая: ён прайшоў усе судовыя інстанцыі аж да Вярхоўнага суда. І ўсё-такі дабіўся свайго аднаўлення на рабоце, нават выплаты трох мільёнаў кампенсацыі за маральны ўрон. Але нават недасведчанаму чалавеку зразумела, што пасля аднаўлення праз суд працаваць у калгасе Спірыдовічу няма як. Ён і звольнены, але застаецца членам калгаса.

Не працуе і жонка Спірыдовіча — Станіслава, былы жывёлавод гэтай гаспадаркі. Яна стаіць на ўліку ў цэнтры занятасці, нейкі час атрымлівала дапамогу, цяпер — не атрымлівае. Такім чынам у сям'і няма сродкаў для існавання, акрамя каровы ды іншай жыўнасці прысядзібнай гаспадаркі. А ў Спірыдовічаў пяцёра непаўналетніх дзяцей, трое з якіх — малодшыя школьнікі. Іх жа не толькі накарміць трэба, а апрануць, купіць усё неабходнае для школы. І тут высвятляецца, што дзяржава ад дапамогі і такім дзецям адмаўляецца. Пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 3 лютага 1993 года зацверджана «Палажэнне аб парадку назначэння і выплаты дзяржаўных дапамог сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей». У адпаведнасці з гэтым палажэннем дапамогі на дзяцей выплачваюцца па месцы работы аднаго з бацькоў. А калі бацькі не працуюць? Тут умовай для выплаты дапамогі становіцца наступнае: бацька і маці павінны стаяць на ўліку ў цэнтры занятасці і атрымліваць там дапамогу — тады і толькі тады будзе выплачвацца дапамога на дзяцей. Калі ж хто-небудзь з бацькоў на ўліку не стаіць ці стаіць, але дапамогу ўжо не атрымлівае, калі ў мінулым годзе яны не стаялі на ўліку паўгода (агаворак вельмі шмат), то і на дзяцей дзяржава дапамогу не выплачвае. Атрымліваецца нейкі нонсенс: бацькі працуюць — плацяць і на дзяцей, бацькі атрымліваюць дапамогу па беспрацоўю — атрымліваюць дапамогу дзяржавы і дзеці. А калі бацькі не маюць сродкаў для існавання, прычым найчасцей не па сваёй жа віне, то і дзецям у дапамозе адмаўляецца. Не ведаю, чым кіраваліся ў Савеце Міністраў, прымаючы такое палажэнне ў 1993 годзе. Але папраўляць яго неабходна тэрмінова. Інакш у нас абяздоленыя становяцца яшчэ больш абяздоленымі, а дзяржаўныя сродкі трацяцца на дапамогу тым, хто жыве яшчэ адносна няблага.

Ну а што Спірыдовіч? А ў Мікалая шлях для сённяшніх часоў досыць характэрны. Столькі часу павајаваўшы з ветранымі млынамі, ён звярнуўся ў Царкву евангелістаў. І тут дапамаглі, дапамаглі найперш дзецям, даюць нейкую работу, плацяць нейкую капейку. А самае галоўнае, гаворыць Мікалай: «Тут я адчуў сябе чалавекам, да мяне звяртаюцца з павагай, ніхто не зневажае».

Алесь КАСЦЕНЬ.

РЭПАРЦЁР АТРЫМАЎ ЗАДАННЕ...

...падсілкавацца ў камандзіроўцы

Той, каму хоць бы аднойчы даводзілася быць у камандзіроўцы, памятае, як падчас такіх вандровак (асабліва няблізкіх) пачынаеш па-новаму цаніць розныя прыемныя дробязі жыцця накшталт звыклай абстаноўкі, добрага ложка, гарачай вады ў кране, хатняй ежы і інш. Дарэчы, пра апошняе... Не сакрэт, што сёння большасць нашых прадпрыемстваў грамадскага харчавання (а працэй кажучы — сталовак) даюць людзям хіба толькі магчымасць не памерці ад голаду. Пагадзіцеся, рэдкі чалавек атрымлівае задавальненне ад ужывання ежы ў такіх месцах (асабліва калі жывы ў памяці апошні выпадак са шніцэлем, які «нагадваў» аб сабе на працягу ўсяго дня) — хіба толькі сапраўды абставіны да таго прымусяць. З уласнага вопыту і па словах калег ведаем, што камандзіраваны хутчэй нешта сваё перахопіць у дарозе, або заплаціць крыху больш, але паснедае недзе ў больш прыстойным месцы. Зразумела, кафэ (не гаворачы пра рэстараны) сёння далёка не кожнаму па кішэні, але, дзякуй Богу, апошнім часам у нас з'явілася шмат пунктаў хуткага харчавання, дзе можна паесці адносна танна, а галоўнае, не рызыкуючы здароўем.

Трапіўшы ў Барысаў па журналісцкіх справах і як след пабегаўшы па горадзе паўдня, мы зразумелі, што калі тэрмінова не падсілкавацца, рэдакцыя наўрад ці дачакаецца назаўтра нашых справаздач. Натрапіць на жаданае пашчасціла ля цэнтральнай плошчы Барысава. З выгляду гэта быў звычайны кіёск хуткага харчавання, якія ў сталіцы літаральна на кожным рагу, але, азнаёміўшыся з меню, мы зрабілі выснову, што ён зрабіў бы гонар нават Мінску. Мяркуйце самі: у продажы былі хот-догі (7500 рублёў), піца з грыбамі, вяндлінай (20.000—29.000 рублёў за 200 грамаў), сасіскі (3500 рублёў), драніκі са смятанай (3500 рублёў), цудоўная кава (3200 рублёў за шклянку) і шмат чаго іншага, уключаючы ветлівае абслугоўванне.

Словам, праз паўгадзіны мы зноў маглі плённа працаваць. Але ўражанне ад сервісу, відаць, падсвядома ціснула на спрадвечную журналісцкую цікаўнасць, бо, скончыўшы ўсе справы, мы не здолелі адмовіцца ад спакусы пахадзіць па харчовых крамах Барысава. Не бяромся меркаваць, заўсёды ў мясцовых магазінах такі асартымент і такія цэны ці гэта вынік нядаўняга наведвання горада Прэзідэнтам краіны, але, як нам падалося, гараджане зусім не адчулі тых перабояў з забеспячэннем насельніцтва асноўнымі харчовымі таварамі, што турбавалі, у прыватнасці, сталіцу. У магазінах быў вялікі асартымент вараных каўбас (магчыма, барысаўчане так не лічаць, але пабачылі б яны мінскія магазіны), прычым пераважна па прымальнай цане — ад 25.500 да 40.000 рублёў. Зразумела, былі гатункі і па 68, і па 74 тысячы рублёў за кілаграм. У Мінску, скажам, трэба яшчэ пабегаць, каб натрапіць на вараную каўбасу па 35 тысяч. Яйкі таксама, падалося, дэфіцытам не з'яўляліся, яны свабодна ляжалі на прылаўках у многіх магазінах па 14.200—14.500 рублёў за дзесятак (дыетычныя першай катэгорыі). Давялося нават пабачыць гэты прадукт па цане 10.400 рублёў, але яго, відаць, прадаваў з машыны прыватнік, бо былі яйкі настолькі брудныя, што побач не было ніводнага чалавека. У адрозненне ад сталіцы, дзе зусім нядаўна часова спынілі продаж фасаванай смятаны, у барысаўскіх магазінах яна прадавалася свабодна — па цане 6000—6100 рублёў за шклянку вагой 250 грамаў. Крыху здзівіў кошт (у Мінску да нядаўняга часу яна каштавала 5700 рублёў), але, відаць, за выгоды трэба плаціць. Хапае ў мясцовых магазінах і гарэлкі (розных гатункаў і ёмістасці, але, зразумела, ужо па новых цэнах), а вось танных цыгарэт айчыннай вытворчасці не стала. Затое ў бабулек на прывакзальнай плошчы гродзенская «Астра» нязменна каштуе 3500 рублёў за пачак, а камерцыйныя кіёскі тут жа прапануюць «Мінск» усё той жа вытворчасці па 7 тысяч рублёў. Ёсць у продажы і фарш (ялавічны, па 34 тысячы за кілаграм), танныя пельмені «Барысаўскія» (11.100 за пачак), мноства гатункаў маянэзу. На садавіну і агародніну цэны не адрозніваюцца ад сталічных: цыбуля — 7 тысяч рублёў за кілаграм, капуста — 4 тысячы, мандарыны — 30 тысяч і гэтак далей.

Прыемныя ўражанні, на жаль, былі сапсаваны тым жа, з чаго яны пачаліся, — прадпрыемствамі грамадскага харчавання, дакладней, іх адсутнасцю на чыгуначным вакзале. Што ні кажы, але чалавеку трэба есці некалькі разоў на дзень. Але як мы ні шукалі сярод мноства кіёскаў таго, дзе б мы змаглі падсілкавацца, шчасце нам больш не ўсміхнулася. Усё, што мог прапанаваць гандаль, дык гэта піва, напоі, булачкі, піражныя. Ні кавы, ні гарбаты, ніводнай іншай гарачай стравы мы не ўбачылі. Літаральна за некалькі хвілін да адпраўлення электрычкі заскочылі ў толькі што адкрыты пасля перапынку фірменны магазін «Прадукты» ў будынку вакзала. Знешне ён выглядаў даволі прыстойна, чаму спрыяў еўрарамонт, але на плошчы ў 30 кв. метраў тут было не менш васьмі прадаўцоў, прычым толькі палова з іх займалася непасрэдна абслугоўваннем, а астатнія, стоячы літаральна побач адзін з адным, сачылі за пакупнікамі. Па праўдзе, тут была і добрая вараная каўбаса, і яшчэ шмат чаго прыстойнага і адносна таннага, але невялічкі кафетэрый нічога, акрамя кавы і ўсё тых жа піражных, прапанаваць не мог. Хуценька выпіўшы па шклянцы соку, накіраваліся да дзвярэй, але тут адна з прадаўшчыц праявіла пільнасць, «знайшоўшы» ў нас у пакеце бутэльку «Кока-колы», набытай папярэдне побач у кіёску. Хто мог ведаць, што ў магазіне яна таксама будзе, а дзяўчынкі, «прастрэльваючы» позіркамі ўсю плошчу гандлёвай залы, «не заўважаць», што мы нічога не бралі? Пытанне, чаму мы не пакінулі рэчы ў камеры захоўвання, выглядала смешным, бо яна ўяўляла сабой простую шафу за метр ад дзвярэй, да таго ж за спінай у «вартаўніцы». Цікава, сама б яна рызыкнула туды нешта пакласці? Дзякуй Богу, канфлікт быў хутка вычарпаны і мы, пакінуўшы на памяць прадаўцу нумар «Звязды» з адказамі на пытанні з «прамой лініі» міністра гандлю (дзе ён, у прыватнасці, гаварыў аб юрыдычнай неправамоцнасці падобных дзеянняў работнікаў гандлю), раздражнёныя і галодныя рушылі ў дарогу...

Надзея НІКАЛАЕВА, Сяргей РАСОЛЬКА.

ЖЫЦЦЁ

Даведкавы бум

Ініцыятывы Прэзідэнта па вырашэнню жыллёвай праблемы — справа патрэбная.

Але наступствы «жыллёвых» указаў... Цяпер людзі пакутуюць у чэргах за паперкамі. Нават не ў чэргах, а ў бойках. Як у Магілёўскім БТІ (бюро тэхнічнай інвентарызацыі).

Гэтую ўстанову бяруць гараджане, што называецца, прыступам. Ноччу накопліваюць сілы, а раніцай дзверы ўжо трашчаць. Як і адзенне на грамадзянах. Слабейшыя з іх атрымліваюць гузакі, губляюць прытомнасць. Дзяжурыць міліцыя, прыязджае «хуткая»...

Такога буму, прызнацца, яшчэ не бачыў. Ён горшы нават за той гарэлачны, які мы памятаем з часоў кіраўніцтва Міхаіла Сяргеевіча. Тут людзі спяць, тут і харчуюцца. Суткамі!

Як здагадваецца чытач, выкліканы гэты ажыятаж неабходнасцю атрымаць даведку аб жыллёвых умовах. Без гэтага дакумента пад указ не трапляеш і на падтрымку дзяржавы не спадзявайся.

Справа, аднак, не ў самой даведцы, а ў арганізацыі, скажам так, канцылярскага працэсу. Бок, які «абараняецца» (БТІ), увёў у «бой» усе рэзервы: пісаць даведкі прымусілі нават галоўнага інжынера. Зафіксаваны рэкордны паказчык — 590 даведак за дзень! Пры такой лічбе, здавалася б, праблемы быць не павінна. Але яна, як бачыце, ёсць, і прычына не ў БТІ, а хутчэй у паслужлівых «гапонах» у асобе кіраўнікоў прадпрыемстваў і прафкомаў. Першыя дзе-нідзе запатрабавалі ад сваіх работнікаў прадставіць неабходныя дакументы ў трохдзённы тэрмін, хаця на гэта прадугледжаны яшчэ ўвесь снежань. Другія і ўвогуле заплюшчылі вочы на жыллёвае пытанне.

БТІ магло б паскорыць выдачу даведак, калі б па іх звярталіся не стыхійна, а ў пэўным парадку. Скажам, па асобных раёнах і прадпрыемствах згодна з графікам. І яшчэ. Навошта збіраць столькі людзей у адным месцы, калі працоўныя калектывы на чале з прафкомамі маглі б вызначыць адказную асобу і адкамандзіраваць яе па даведкі оптам.

Або такі бок праблемы. «Пернікаў», г. зн. кватэр, усё роўна на першым часе ўсім не хопіць. Было б лепей сказаць аб гэтым сваім падначаленым шчыра. Магчымасці, маўляў, у нас не бязмежныя. Таму ў спіс на наступны год уключаем тых, у каго патрэба ў жыллі самая вострая. Каго канкрэтна, сказаць проста. У калектывах і без даведак ведаюць, дзе і як хто жыве.

Васіль ЛЕЎЧАНКА.

УРАД СТАВІЦЬ КАНКРЭТНЫЯ ЗАДАЧЫ І МАЕ НАМЕР УЗМАЦНІЦЬ ПАТРАБАВАЛЬНАСЦЬ ДА ІХ ВЫРАШЭННЕ

Шэраг важнейшых народнагаспадарчых пытанняў і задач быў разгледжаны на пасяджэнні калегіі Кабінета Міністраў, якое адбылося 10 снежня пад старшынствам выконваючага абавязкі прэм'ер-міністра Сяргея Лінга.

Упершыню ў рэспубліцы сфарміравана праграма развіцця транспартнага комплексу. Як паведаміў на калегіі міністр транспарту і камунікацый Аляксандр Лукашоў, [illegible]

[illegible]

Тацяна СМІРНОВА, БЕЛТА.

«ГАЗПРОМ» СКАРАЧАЕ ПАСТАЎКІ ГАЗУ Ў БЕЛАРУСЬ

Мінск. 10 снежня. ІНТЭРФАКС. Расійскае акцыянернае таварыства «Газпром» накіравала ўраду Беларусі тэлеграму з папярэджаннем аб скарачэнні з 10 снежня паставак газу на 50 працэнтаў. [illegible]

[illegible]

ПОГЛЯД

У МІНСКУ АДЗНАЧЫЛІ ДЗЕНЬ АБАРОНЫ ПРАВОЎ ЧАЛАВЕКА

10 снежня, у Сусветны дзень абароны правоў чалавека, [illegible] Беларускі Хельсінкскі камітэт [illegible] Канстытуцыйнага суда Міхаіл Пастухоў.

[illegible]

Валер КАЛІНОЎСКІ.

МІНІСТР СПОРТУ І ТУРЫЗМУ ПА-РАНЕЙШАМУ Ў РЭАНІМАЦЫІ

[illegible]

У. ЗДАНОВІЧ.

НОВАЕ Ў НАШЫМ ЖЫЦЦІ

ЁСЦЬ СУСВЕТНЫ РЭКОРД. ЗА АДНУ НОЧ У МІНСКУ АДКРЫЛІСЯ ТРЫ РЭСТАРАНЫ

[illegible]

Уладзімір ХІЛЬКЕВІЧ, агладальнік «Звязды».

ДЫСКУСІЙНАЯ ТРЫБУНА

НА РЭЧАІСНАСЦЬ НЕЛЬГА НЕ ЗВАЖАЦЬ

Наступствы мінулага рэферэндуму, яго станоўчыя і адмоўныя бакі будуць ацэнены гісторыяй, нам жа наканавана жыць у гэты час і быць сведкамі падзей, якія разгортваюцца ў Беларусі. Сёння можна ўжо казаць не сумняваючыся, што ў палітычным развіцці краіны пачаўся новы перыяд. Гэта нібыта ў тэатры, калі ставяць новы спектакль. Старыя дэкарацыі выкідваюць, акцёрам даюць новыя ролі, а тых, хто не хоча іграць новы спектакль, проста не бяруць пад увагу.

Вядома, праводзячы такія паралелі, у першую чаргу маем на ўвазе Вярхоўны Савет. Хаця мне могуць запярэчыць, што нельга суадносіць усё палітычнае жыццё толькі з падзеямі ў парламенце. Тым не менш, згадзіцеся, пасля таго як беларуская шматпартыйнасць была засушана на корані і партыі так і не змаглі стаць паўнацэннымі суб'ектамі грамадскага жыцця Беларусі, найбольш уплывовыя палітыкі былі сканцэнтраваны менавіта ў Вярхоўным Савеце. Тое ж можна назіраць у любой краіне. Безумоўна, урад і іншыя структуры выканаўчай улады таксама з'яўляюцца добрай глебай для станаўлення і развіцця палітычнай сістэмы грамадства, але ў нас гэты фактар чамусьці не меў рашаючага значэння. Пацвярджэннем сказанаму можа быць нават сённяшні стан спраў у гэтай сферы. Палітычную пагоду можна ацаніць коратка — поўны штыль. Але гэтая цішыня такой падаецца толькі на першы погляд.

На самай справе характар суіснавання процілеглых палітычных настрояў у грамадстве хутка дасць аб сабе знаць. Як я ўжо заўважыў, у парламенце была сабрана значная частка палітычнага істэблішменту краіны. Не дзіўна, што гэтыя людзі маюць свае перакананні, якія звычайна не змяняюць. У вырашальны час яны пайшлі па разных шляхах, кіруючыся менавіта гэтымі пачуццямі. Адны дэпутаты падтрымалі Прэзідэнта, адобрылі вынікі рэферэндуму і зараз рыхтуюцца да сесіі новага заканадаўчага органа, не забываючыся на наказ палажыць канец «палітычным гульням». Другія ж па-ранейшаму лічаць сябе членамі Вярхоўнага Савета XIII склікання і застаюцца ў апазіцыі, не прызнаючы нядаўняга плебісцыту і рызыкуючы адначасова стаць ізгоямі ў роднай краіне з-за сваёй пазіцыі. Не сакрэт, што ёсць і такая катэгорыя, якая вызначае, куды дзьме вецер.

Менавіта пералічаныя акалічнасці ў бліжэйшы час і будуць аказваць найбольшы ўплыў на становішча ў Беларусі. Якім яно будзе, ці ўсталююцца ў краіне спакой, паразуменне і згода, — гэта залежыць як ад першых, так і ад другіх. Сёння ж мы прапануем чытачам пазнаёміцца з «непрычасанымі» думкамі двух вядомых на Беларусі людзей, якія маюць за плячыма немалы вопыт дэпутацтва.

Анатоль ЛЯБЕДЗЬКА: «ЗАСТАЮСЯ ДЭПУТАТАМ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА»

— Анатоль, не напісаўшы адпаведную заяву ў Палату прадстаўнікоў, вы, як і ўсе вашы аднадумцы, трапілі ў даволі неўраўнаважанае становішча: з аднаго боку, вы застаяцеся дэпутатам, з другога боку — вы фактычна па-за гульнёй, не маючы магчымасці працаваць над законамі ў адпаведнасці са сваёй палітычнай і грамадзянскай пазіцыяй. Як менавіта вы расцэньваеце такую сітуацыю?

— Сапраўды, з юрыдычнага пункту погляду я па-ранейшаму застаюся дэпутатам Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь XIII склікання. Сапраўды, мае паўнамоцтвы паводле Канстытуцыі 1994 года, якая, на мой погляд, дзейнічае дэюрэ сёння ў краіне, працягваюцца да наступных выбараў — да 2000 года. Разам з тым маецца канкрэтная выбарчая акруга, існуюць пэўныя абавязкі перад маімі выбаршчыкамі, таму схема маёй дзейнасці на Ашмяншчыне моцна не змянілася. У гэтым месяцы я планую правесці прыём грамадзян, працягваць вырашэнне бягучых пытанняў. Адным словам, я не ўяўляю сябе па-за межамі палітыкі і зыходзіць нікуды не збіраюся. Што ж датычыцца таго, як зарабляць на хлеб, то гэта асобнае пытанне. Я меў гонар трапіць у спіс асабістых ворагаў Прэзідэнта, таму ў вырашэнні гэтага пытання, мяркую, не ўдасца пазбегнуць пэўных праблем. У дзяржаўных структурах мне могуць прапанаваць хіба што работу вартаўніка, у камерцыйных мая дзейнасць паставіць у складанае становішча паплечнікаў. Таму, улічваючы названыя фактары, хутчэй за ўсё, прыйдзецца шукаць нешта сярэдняе.

— Дарэчы, вы даўно былі ў сваёй выбарчай акрузе?

— Я папярэдне спланаваў сваю дзейнасць такім чынам, каб тыдзень праводзіць непасрэдна ў акрузе, аднак апошнія падзеі ў Мінску на гэты раз перашкодзілі мне ажыццявіць задуманае. Патрэбна было знаходзіцца ў Вярхоўным Савеце. Што да выбарчай акругі ўвогуле, то з ёй мяне звязваюць ужо шэсць гадоў. Нядзіўна, што я маю з людзьмі на месцах ндрэнныя асабістыя адносіны. Цікава, што на Ашмяншчыне была парадаксальная сітуацыя падчас рэферэндуму ў маі мінулага года. Нягледзячы на тое, што на выбары я ішоў пад катэгарычнымі антырэферэндумнымі лозунгамі, выбаршчыкі аддалі перавагу мне, хаця ў большасці сваёй адначасова станоўча прагаласавалі на плебісцыце.

Такім чынам, я мяркую, у адносінах да мяне стаўленне большасці выбаршчыкаў застаецца ранейшым. Хаця не магу не сказаць, што не так даўно не без «дапамогі» мясцовых уладаў былі спробы распачаць збор подпісаў за адкліканне мяне з пасады дэпутата, але яны не атрымалі працягу з-за пазіцыі радавых выбаршчыкаў: удалося сабраць усяго некалькі дзесяткаў подпісаў. Дарэчы, напярэдадні рэферэндуму я планаваў правесці сустрэчу з выбаршчыкамі ў акрузе, аднак мясцовае кіраўніцтва, спаслаўшыся на адсутнасць памяшкання, адмовіла мне ў гэтым. Тым не менш, у бліжэйшы час я правяду шэраг сустрэч з выбаршчыкамі. Мне цікава ведаць іх ацэнку падзей. Мяркую, гэта, як лакмусавая паперка, дазволіць высветліць настроі грамадзян і дасць адказ на пытанне, чаго нам хутка трэба чакаць.

— Вядома, што група дэпутатаў, якія пагадзіліся з вынікамі рэферэндуму, зараз рыхтуюцца да першай сесіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу. Ці праводзяць нейкія сустрэчы парламентарыі, якія засталіся ў апазіцыі?

— Так. Напрыклад, у аўторак, 10 снежня, плануецца сустрэча дэпутатаў, якія не ўвайшлі ў састаў новага парламента. Больш таго, чакаецца стварэнне пастаянна дзеючай структуры (пакуль складана сказаць, як яна будзе называцца). У межах яе будзе створана 4-5 камісій з гэтых дэпутатаў. Напэўна, будзе камісія эканамічнага напрамку, міжнародная, па сувязях з грамадска-палітычнымі арганізацыямі і партыямі, можа, па кааліцыйных пытаннях... Безумоўна, будзе прыняты зварот да грамадзян Беларусі, да міжнароднай супольнасці. Падставы для такога кшталту дзейнасці нам летась далі нашы выбаршчыкі, таму мы лічым, што Вярхоўны Савет XIII склікання дзейнічае нягледзячы ні на што. Хаця некаму можа падацца неверагодным, што ў краіне існуюць дзве Канстытуцыі, два парламенты. Калі так і далей пойдзе, то праз нейкія два гады ў Беларусі могуць з'явіцца нават два прэзідэнты...

— Наколькі мне вядома, адразу пасля рэферэндуму вашы палітычныя апаненты вялі мэтанакіраваную работу сярод прыхільнікаў. Ці вядзецца такая работа зараз?

— Мабыць, актыўнасць такой дзейнасці не толькі не зменшылася, а нават узмацнілася. Па-ранейшаму прыхільнікі новай Канстытуцыі імкнуцца, каб як мага большая колькасць дэпутатаў напісалі заявы, выказаўшы жаданне працаваць у Палаце прадстаўнікоў. Гэтаму ёсць пэўныя тлумачэнні. Па-першае, з ліку тых дэпутатаў, што ўвайшлі ў састаў ніжняй палаты ствараемага парламента, значная частка не гарыць вялікім жаданнем займацца заканатворчай дзейнасцю на прафесіянальнай аснове. Многія дэпутаты разумеюць, што Палата прадстаўнікоў — гэта структура накшталт «пацёмкінскай вёскі». Яна практычна не будзе мець уплыву на грамадска-палітычную сітуацыю ў Беларусі. Таму, зразумела, яны жадаюць мець няхай малую, але рэальную ўладу на сваім прадпрыемстве, чым проста рэгулярна атрымліваць зарплату дэпутата. Па-другое, перацягнуць на свой бок вялікую колькасць дэпутатаў яшчэ важна і для таго, каб заручыцца большай легітымнасцю ўсіх сваіх дзеянняў і вынікаў рэферэндуму. Напрыклад, калі б паплечнікам Прэзідэнта ўдалося атрымаць заявы Багданкевіча, Карпенкі ці Ганчара, гэта азначала б іх канчатковую перамогу. Па-трэцяе, я не выключаю, што дэпутатам, якія напісалі заявы, будзе прапанавана прагаласаваць за роспуск Вярхоўнага Савета канстытуцыйнай большасцю, як таго патрабуе заканадаўства, бо да гэтага часу парламент лічыцца дзеючым.

— На нечарговай сесіі Палаты прадстаўнікоў, калі было абрана кіраўніцтва ніжняй палаты, у зале можна было назіраць Уладзіміра Навасяда, члена фракцыі «Грамадзянскае дзеянне». Шчыра кажучы, гэта было крыху нечакана.

— Навасяд — наш боль. Але мы не маглі нешта ў гэтай сітуацыі змяніць. Як вядома, «вярбоўка» ў новы парламент вядзецца не толькі шляхам звычайных сяброўскіх перамоў, а часта шляхам моцнага маральнага ціску, шантажу ці подкупу. У сітуацыі з Уладзімірам крайнімі аказаліся яго бацькі, да таго ж становішча ў яго ўласнай сям'і не вельмі зручнае. Таму фракцыя прыняла рашэнне, паводле якога Навасяд мог прымаць рашэнне самастойна. Мы ні ў якім разе не расцэньваем яго крок як здраду ідэям фракцыі. Дарэчы, моцнаму ціску падвергся і Павел Данейка, аднак, на шчасце, яго зламаць не ўдалося.

Гутарыў Юрась ЛЯШКЕВІЧ.

Леанід СЕЧКА: «МЫ ЖЫВЁМ У ПЕРАХОДНЫ ПЕРЫЯД»

— Леанід Нiканоравіч, у канцы ліпеня, пакідаючы пасаду кіраўніка Службы кантролю Прэзідэнта па Гомельскай вобласці, у інтэрв'ю нашай газеце вы сказалі літаральна наступнае: «Я прыйшоў да высновы, што працаваць у структурах улады, якія не выконваюць нават той праграмы, якая была прадэкларавана народу будучым Прэзідэнтам — гэта вельмі складана з маральнага боку. Я проста не хачу падзяляць адказнасць за палітыку, якая вядзе ў тупік». Гэтым самым вы тады крышку пасварыліся з Прэзідэнтам, а сёння вы — член Палаты прадстаўнікоў. Мусіць, зыходзячы з гэтага, некаторыя назіральнікі такія крокі расцанілі як непаслядоўныя, а вас абвінавацілі ў адсутнасці палітычнай пазіцыі.

— Я ні ў якім разе не сварыўся з Прэзідэнтам і нават не збіраўся гэтага рабіць. Справа ў тым, што тады ішла гаворка пра рэфарміраванне нашага ўрада. У прыватнасці, я выступаў за стварэнне кааліцыйнага Кабінета Міністраў. А тое, што я напісаў заяву ў Палату прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу якраз сведчыць, што па-ранейшаму застаюся прыхільнікам гэтай ідэі. Існуе Прэзідэнт, які выбраны народам, таму для астатніх палітычных сіл застаюцца два полі дзейнасці — парламент і ўрад. Я ж менавіта за прысутнасць прадстаўнікоў розных палітычных партый, у нашым выпадку — у парламенце. І тут я прадстаўляю інтарэсы сацыял-дэмакратаў. Як бачыце, мае крокі маглі падацца непаслядоўнымі толькі на першы погляд.

— Чым вы зараз займаецеся, рыхтуючыся да першай сесіі ніжняй палаты Нацыянальнага сходу? Ці размеркаваны ўжо абавязкі паміж дэпутатамі?

— Зараз створана некалькі рабочых груп, якія і займаюцца падрыхтоўкай да сесіі. У прыватнасці, некаторыя дэпутаты заняты фарміраваннем парадку дня пленарных пасяджэнняў Палаты прадстаўнікоў, выпрацоўкай структуры парламента. Я ўваходжу ў састаў групы, мэта дзейнасці якой заключаецца ў распрацоўцы рэгламенту работы ніжняй палаты. Дарэчы, кіраўніком групы з'яўляецца Анатоль Красуцкі, які ў Вярхоўным Савеце ўзначальваў пастаянную Камісію па рэгламенту, мандатах і дэпутацкай этыцы. Зараз магу толькі сказаць, што рэгламент — вельмі складаны дакумент, таму не трэба чакаць яго імгненнага нараджэння. Мяркую, што спачатку трэба будзе стварыць часовы рэгламент, на аснове якога, з улікам назапашанага падчас першай сесіі вопыту, да пачатку другой — 2 красавіка — трэба будзе стварыць канчатковы варыянт гэтага дакумента.

— Як адрэагавалі вашы выбаршчыкі на трансфармацыі, якія зараз перажывае заканадаўчая ўлада Беларусі?

— У сваёй акрузе я быў напярэдадні рэферэндуму. Я пакінуў пастаянную работу ў Вярхоўным Савеце ў сувязі з тым, што кіраўніцтва парламента не рэагавала на мае неаднаразовыя заявы адносна дзейнасці заканадаўчага органа. У апошні час ён быў заняты разборкамі паміж канкрэтнымі асобамі і паміж рознымі галінамі ўлады. Тады я сустрэўся з выбаршчыкамі, убачыў іх станоўчую рэакцыю на праводзімы рэферэндум. Дарэчы, яны ўспрымалі як сам рэферэндум, там і ўмовы яго правядзення нармальна. Асабіста я прытрымліваюся аналагічнай думкі.

— Сёння можна казаць пра тое, што не ўсе дэпутаты Палаты прадстаўнікоў будуць працаваць у заканадаўчым органе на пастаяннай аснове. Які выхад з гэтага становішча вам бачыцца?

— Сапраўды, новая Канстытуцыя вызначыла характар работы дэпутатаў як прафесіянальны. Але гэтае палажэнне будзе выканана, думаю, падчас дзейнасці парламента XIV склікання, калі будуць праведзены выбары з улікам гэтага палажэння. Сёння ж мы павінны быць рэалістамі і павінны разумець, што жывём у пераходны перыяд. Ёсць закон аб парадку фарміравання Палаты прадстаўнікоў, дзе сказана, што дэпутаты самі павінны вызначыцца на працягу пераходнага перыяду адносна характару сваёй заканатворчай дзейнасці.

— На жаль, я не ведаю зместу гэтага закона, таму цікава было б даведацца, на які тэрмін разлічаны пераходны перыяд.

— Мяркую, паводле Канстытуцыі, на 4 гады — тэрмін паўнамоцтваў сённяшняй Палаты прадстаўнікоў.

— Леанід Нiканоравіч, якім вам у гэтым разе бачыцца статус дэпутатаў, што працуюць пастаянна ў парламенце, людзей, якія працуюць на непрафесіянальнай аснове, а таксама дэпутатаў Вярхоўнага Савета, што не ўвайшлі ў састаў ПП?

— Што датычыцца першых і другіх, то гэта і так зразумела. Часткова я ўжо адказаў на гэтае пытанне. Калі ж гаварыць пра тых парламентарыяў, што не пісалі заявы ў Палату прадстаўнікоў, то іх лёс павінен вырашыць Закон аб статусе дэпутатаў Вярхоўнага Савета XIII склікання. Мне здаецца, што паводле гэтага закона яны павінны будуць мець права ўдзельнічаць у рабоце пастаянных камісій новага парламента з правам дарадчага голасу, магчыма, працаваць у саставе міждзяржаўных парламенцкіх утварэнняў. Гэтыя дэпутаты, на маю думку, могуць мець памочніка, мець магчымасць працаваць у акругах з выбаршчыкамі...

— Вам не здаецца, што ў гэтым выпадку большасць беларускіх выбаршчыкаў, якія будуць мець «непаўнацэнных» дэпутатаў, акажуцца значна ўшчэмленымі ў сваіх правах? Гэта ж будзе несправядліва.

— Мне здецца, вы ў дадзеным выпадку не маеце рацыі. Справа ў тым, што новая Канстытуцыя вызначыла колькасць дэпутатаў — 110 чалавек. Але паколькі мы жывём, як было заўважана вышэй, у пераходны перыяд, то паўнамоцтвы гэтых дэпутатаў распаўсюджваюцца на ўсю краіну. Зараз выбарчыя акругі ўжо не маюць ранейшых абрысаў, якія былі на час выбараў у Вярхоўны Савет у 1995 годзе. Гэтыя 110 дэпутатаў прадстаўляюць сёння ўвесь беларускі народ.

— Леанід Нiканоравіч, дазвольце не пагадзіцца з вамі. І паводле новай Канстытуцыі, і паводле старой дэпутаты выбіраюцца непасрэдна народам. І толькі ў гэтым разе можна гаварыць, што яны прадстаўляюць народ, пра сапраўдную дэмакратыю. Сёння ж гэтага няма, члены Палаты прадстаўнікоў фактычна прызначаны, прычым нават без захавання тэрытарыяльнай прапарцыянальнасці.

— Тут я згодзен з вамі. Але гэтыя супярэчнасці — гэта, на жаль, складанасці і выдаткі пераходнага перыяду.

Гутарыў Юрась ЛЯШКЕВІЧ.

ПЕЛЕНГ-НАВІНЫ

ВЯЛІКАБРЫТАНІЯ ВЫХОДЗІЦЬ З АРГАНІЗАЦЫІ ААН ПА ПРАМЫСЛОВАМУ РАЗВІЦЦЮ

Напрыканцы 1997 года Вялікабрытанія выходзіць з арганізацыі ААН па прамысловаму развіццю. Пра гэта ўчора паведаміў брытанскі ўрад. Такое рашэнне будзе азначаць, што штогадовы бюджэт гэтай арганізацыі, якая займаецца пытаннямі аказання дапамогі краінам, што развіваюцца, зменшыцца на 7,4 працэнта. Вялікабрытанія ўжо трэцяя дзяржава, якая заявіла аб разрыве адносінаў з гэтай арганізацыяй. Раней з яе выйшлі Злучаныя Штаты і ФРГ.

АДБЫЛОСЯ ГІСТАРЫЧНАЕ ПРЫМІРЭННЕ ЧЭХІІ І ФРГ.

Пасля шматгадовай спрэчкі ФРГ і Чэхія ўзгаднілі тэкст сумеснай заявы аб гістарычным прымірэнні двух народаў. У выніку ўцечкі інфармацыі вытрымкі з гэтага дакумента ўчора з'явіліся на старонках нямецкіх газет. Згодна з паведамленнямі ў друку, нямецкі бок прызнае адказнасць Германіі за яе ролю ў гістарычным развіцці, якое прывяло да Мюнхенскага пагаднення 1938 года — да выгнання людзей з памежных раёнаў Чэхаславакіі, а таксама да разгрому і акупацыі Чэхаславацкай Рэспублікі. Германія выказвае шкадаванне з прычыны пакут і несправядлівасці, якія прынеслі чэшскаму народу нацыянал-сацыялісцкія злачынствы.

НА РЫНКАХ КАБУЛА ГАНДЛЮЮЦЬ ЧАЛАВЕЧЫМІ АСТАНКАМІ

Даведзеныя да адчаю жыхары афганскай сталіцы гандлююць на рынках чалавечымі касцямі.

Як піша газета «Таймс», чалавечы шкілет вагой 7 кілаграмаў прадаецца на базарах усяго за 50 цэнтаў — неверагодная цана ў жабрацкім Кабуле. Асноўнымі пакупнікамі такога экзатычнага тавару з'яўляюцца пакістанскія гандляры, якія потым, зразумела, па больш высокіх цэнах перапрадаюць косці перапрацоўчым камбінатам, якія выпускаюць мыла, касцявую муку, якая ідзе на корм жывёле, а таксама на кулінарны тлушч. Такім непрыстойным бізнесам, паведамляе «Таймс», займаецца нямала кабульцаў, якія, захапіўшы рыдлёўкі, накіроўваюцца раніцай у заходнія раёны сталіцы — там размешчаны шматлікія пахаванні. Газета адзначае, што гандаль чалавечымі астанкамі пачаў квітнець пасля захопу Кабула напрыканцы верасня баевікамі руху «Талібан».

ВАШЫНГТОН НАМАГАЕЦЦА ПЕРАКАНАЦЬ КНДР ПАПРАСІЦЬ ПРАБАЧЭННЯ Ў ПАЎДНЁВАЙ КАРЭІ

Амерыкана-паўночнакарэйскія кансультацыі, якія, як спадзяюцца, павінны змякчыць напружанасць на Карэйскім паўвостраве, пачаліся ўчора ў Нью-Йорку. Прадстаўнікі знешнепалітычных ведамстваў гэтых краін упершыню сядуць за стол перамоў пасля вераснёўскага інцыдэнту з падводнай лодкай КНДР. Вашынгтон мае намер пераканаць Пхеньян у неабходнасці афіцыйна папрасіць прабачэння ў Сеула, без чаго апошні наадрэз адмаўляецца ўдзельнічаць у міжнародным праекце па пастаўках Паўночнай Карэі легкаводных ядзерных рэактараў.

СЕРБІЯ: АПАЗІЦЫЯ ЛІЧЫЦЬ, ШТО ЗАКОННЫМІ СРОДКАМІ ДАКАЗАЦЬ СВАЮ ПРАЎДУ НЕ ЎДАСЦА

У Сербіі канфрантацыя паміж уладамі і апазіцыяй па пытанню прызнання вынікаў выбараў у мясцовыя органы ўлады перайшла на ўзровень суда Югаслаўскай Федэрацыі. Суд павінен перагледзець рашэнне Вярхоўнага суда Сербіі, які адобрыў рашэнне ўрада аб ануляванні вынікаў выбараў у тых акругах, дзе перамагла апазіцыя. Па падтрымку ў суд Югаслаўскай Федэрацыі звярнулася гарадская выбарчая камісія Бялграда, якая складаецца галоўным чынам з членаў кіруючай сацыялістычнай партыі. Рашэнне суда чакаецца ў бліжэйшыя дні. Як паведамляе карэспандэнт Бі-бі-сі, у апазіцыі мала спадзяванняў на перамогу. Эксперты апазіцыі лічаць, што законнымі сродкамі даказаць сваю праўду не ўдасца і намаганні павінны быць пераключаны на працяг вулічных дэманстрацый.

ПРЭЗІДЭНТ ІНГУШЭЦІІ АДПРАВІЎ УРАД У АДСТАЎКУ

Прэзідэнт Інгушэціі Руслан Аушаў падпісаў загад аб адстаўцы ўрада краіны, аднак заявіў, што яно будзе працягваць выконваць свае функцыі да таго часу, пакуль не будзе сфарміравана новая адміністрацыя. У паведамленні ІТАР-ТАСС гаворыцца, што Аушаў абвінаваціў міністраў у нездавальняючым кіраўніцтве эканомікай краіны.

Паводле паведамленняў радыё «Свабода», «Голас Амерыкі», «Радыё Расіі» і «Радыё-РОКС».

ШАХРАЙ ЛІЧЫЦЬ «ФАНТАЗІЯЙ» ІНФАРМАЦЫЮ, ШТО З'ЯВІЛАСЯ Ў СМІ, АБ ТЫМ, ШТО ЛУКАШЭНКА ХОЧА СТАЦЬ ПЕРАЕМНІКАМ ЕЛЬЦЫНА

Прадстаўнік прэзідэнта РФ у Канстытуцыйным судзе Сяргей Шахрай лічыць «фантазіяй» інфармацыю, што з'явілася ў шэрагу СМІ, аб тым, што беларускі лідэр Аляксандр Лукашэнка робіць намаганні па інтэграцыі Беларусі і Расіі быццам бы з мэтай стаць пераемнікам прэзідэнта Барыса Ельцына. Пра гэта С. Шахрай заявіў у інтэрв'ю, апублікаваным у аўторак у «Независимой газете».

«Пакуль што цяжка сказаць, калі працэс інтэграцыі дойдзе да такой стадыі, што будзе адзіны прэзідэнт», — адзначыў ён.

На думку С. Шахрая, у Расіі і Беларусі будзе «працяглы перыяд цеснага саюза, але з раздзельнымі дзяржаўнымі інстытутамі і толькі сумеснымі наддзяржаўнымі структурамі». Па яго словах, нягледзячы на тое, што А. Лукашэнка «чалавек малады», ён не паспее «прабалаціравацца» на пасаду агульнага прэзідэнта Расіі і Беларусі».

С. Шахрай адзначыў: «Бязвоблачнымі мае адносіны да А. Лукашэнкі назваць нельга». «Але на чашу шаляў павінны быць пакладзены дзяржаўныя інтарэсы і інтарэсы нашай з вамі кішэні», — падкрэсліў ён.

Па сцвярджэнню С. Шахрая, «Беларусь для нас не проста брацкі славянскі народ, гэта наш пакуль адзіны калідор у Еўропу» — газавы, нафтавы, транспартны, культурны». «Ужо сам факт магчымасці пралажыць нафта- ці газапровод у абход Украіны рэзка зніжае цэны, што выгадна для кожнага з нас», — падкрэсліў ён.

Акрамя таго, на думку С. Шахрая, сам факт існавання Расіі і Беларусі ў саюзе прымушае Літву зусім інакш ставіцца да Калінінградскай вобласці.

С. Шахрай падкрэсліў, што «цяпер трэба не адгароджвацца ад А. Лукашэнкі, а перарабляць яго». «Да таго часу, пакуль будзе карысць Расіі, павелічэнню нашага эканамічнага дабрабыту, я буду яго падтрымліваць», — адзначыў С. Шахрай.

ІНТЭРФАКС

ІНФАРМ-КАКТЭЙЛЬ

«Не ведаў, што на волі такое жыццё», — з гэтымі словамі прыйшоў у міліцыю г. Іудзель Свярдлоўскай вобласці былы асуджаны Н., які зусім нядаўна вызваліўся пасля 16-гадовага зняволення. Прыйшоў ён з павіннай, прызнаўшыся, што ўчыніў крадзеж. Калі скончыліся тыя невялікія грошы, якія зарабіў Н. «за агароджай», а магчымасць уладкавацца так і не з'явілася, былы зэк вырашыў хоць не надоўга вярнуцца ў зону. Аднак ён і не падазраваў, што ўчынены ім крадзеж па нашых мерках невялікі. Так што мара яго можа і не збыцца.

Вета.

Жыхар Іерусаліма, які не давяраў банкам, вырашыў, што больш надзейна захоўваць грошы дома, і схаваў «заначку» — 20 тысяч амерыканскіх долараў пад ванну-джакузі. Не ведаў бядак, што дарагое абсталяванне працякала — і даўно. Калі ён выцягнуў сваё багацце, то выявіў, што банкноты моцна склеіліся і ўжо пачалі падгніваць. У адчаі ён звярнуўся да рэстаўратараў Іерусалімскага музея выяўленчых мастацтваў. Пацярпеўшага пашкадавалі. Хутка грошы вярнуліся да ўладальніка як новенькія, аднак яны не могуць служыць сродкам плацяжу: сталі крохкімі. Ізраільцянін мае намер звярнуцца ў Федэральны рэзервовы банк ЗША: раптам яго долары там заменяць на новыя.

Асашыэйтэд Прэс.

СЁННЯ

СОНЦА

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск –	8.18	15.48	7.30
Віцебск –	8.15	15.31	7.16
Магілёў –	8.07	15.38	7.31
Гомель –	7.56	15.43	7.47
Гродна –	8.32	16.05	7.33
Брэст –	8.24	16.14	8.50

МЕСЯЦ
Маладзік 10 снежня

ІМЯНІНЫ
Пр. Сцяфана, Фёдара, Васілія, Грыгорыя, Іаана.
К. Даніэля.

НАДВОР'Е

Сёння ўдзень па рэспубліцы захаваецца воблачнае надвор'е, без істотных ападкаў, на большай частцы тэрыторыі туман, месцамі галалёд. Тэмпература паветра ў Гомелі — каля нуля, Брэсце, Мінску, Магілёве — 0—2, Гродне, Віцебску — 1—3 градусы цяпла.

У наступныя двое сутак чакаецца пераменная воблачнасць, пераважна без ападкаў, толькі ўначы 12-га па паўночным усходзе невялікі снег, месцамі туман, слабы галалёд. Тэмпература 12-га ўначы — 0—5 градусаў марозу, удзень — мінус 3 — плюс 2; 13-га на працягу сутак каля нуля.

11 снежня неспрыяльны дзень (6.00 — 7.00).

ПА ВАШАЙ ПРОСЬБЕ

ПРАВІЛЫ ДАРОЖНАГА РУХУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

АСНОЎНЫЯ ЗМЯНЕННІ І ДАПАЎНЕННІ

(Заканчэнне, пачатак у №№ 266, 270, 271, 273, 275, 278, 281.)

ДАДАТАК 2 ДА ПРАВІЛАЎ ДАРОЖНАГА РУХУ

ДАРОЖНЫЯ ЗНАКІ

(ПА ДАСТ 10807-78 І ДАСТ 23457-86)

ПАПЕРАДЖАЛЬНЫЯ ЗНАКІ *(без змяненняў).*

ЗНАКІ ПРЫЯРЫТЭТУ *(без змяненняў).*

ЗАБАРАНЯЛЬНЫЯ ЗНАКІ

3.1. «Уезд забаронены». Забараняецца ўезд усіх транспартных сродкаў **у дадзеным накірунку**.

3.32. *(уведзены)* «Рух транспартных сродкаў з небяспечнымі грузамі забаронены». Забараняецца рух транспартных сродкаў, абсталяваных апазнавальнымі знакамі «Небяспечны груз».

3.33. *(уведзены).* «Рух транспартных сродкаў з выбуховымі і лёгкімі на загаранне грузамі забаронены». Забараняецца рух транспартных сродкаў, абсталяваных знакамі «Небяспечны груз» і прызначаных для перавозкі небяспечных грузаў класаў 1.2.2—2.4, 3.1, 3,2, 5.2 па ДАСТ 19433-88.

Знакі 3.2—3.9, 3.32 і 3.33 забараняюць рух адпаведных відаў транспартных сродкаў у абодвух накірунках.

Дзеянне знакаў не распаўсюджваецца:

(уведзены) 3.2, 3.3, 3.28—3.30 — на транспартныя сродкі, якімі кіруюць інваліды I і II груп ці якія перавозяць такіх інвалідаў.

ПРАДПІСАЛЬНЫЯ ЗНАКІ

4.9. *(уведзены)* «Напрамак руху транспартных сродкаў з небяспечнымі грузамі».

Рух транспартных сродкаў, абсталяваных апазнавальнымі знакамі «Небяспечны груз», дазваляецца толькі ў накірунку, указаным на знаках 4.9.1. — налева, 4.9.2 — прама, 4.9.3 — направа.

ІНФАРМАЦЫЙНА-ПАКАЗАЛЬНЫЯ ЗНАКІ

5.38. *(уведзены)* «Жылая зона». Тэрыторыя, на якой дзейнічаюць патрабаванні Правілаў, што ўстанаўліваюць парадак руху ў жылой зоне.

5.39. *(уведзены)* «Канец жылой зоны».

ЗНАКІ СЕРВІСУ *(без змяненняў).*

ЗНАКІ ДАДАТКОВАЙ ІНФАРМАЦЫІ (ТАБЛІЧКІ)

Таблічка 7.4.1 распаўсюджвае дзеянне знака на грузавыя аўтамабілі, у тым ліку і з прычэпам дазволенай максімальнай масай больш як 3,5 т, таблічка 7.4.3 — на легкавыя аўтамабілі і грузавыя аўтамабілі дазволенай максімальнай масай да 3,5 т, **а таблічка 7.4.8 — на транспартным сродку, абсталяваным апазнавальнымі знакамі.**

7.7. «Стаянка з непрацуючым рухавіком». Указвае, што на стаянцы, абазначанай знакам 5.15, дазваляецца стаянка транспартных сродкаў толькі з непрацуючым рухавіком. Улічваючы, што Правіламі стаянка з працуючым рухавіком забаронена, гэты знак у Рэспубліцы Беларусь не прымяняецца.

7.19. *(уведзены)* «Клас небяспечнага грузу». Указвае нумар класа (класаў) небяспечнага грузу па ДАСТ 19433-88.

ДАДАТАК 3 ДА ПРАВІЛАЎ ДАРОЖНАГА РУХУ

ДАРОЖНАЯ РАЗМЕТКА І ЯЕ ХАРАКТАРЫСТЫКІ

ГАРЫЗАНТАЛЬНАЯ РАЗМЕТКА.

Лініі 1.1 — 1.3 перасякаць забараняецца. Дапускаецца перасячэнне ліній 1.1 і 1.2, якія абазначаюць край праезнай часткі і размяшчаюцца справа ад вадзіцеля, для спынення транспартнага сродку на абочыне.

Лініі 1.5 — 1.8 перасякаць дазваляецца з любога боку (выключана 1.2).

ВЕРТЫКАЛЬНАЯ РАЗМЕТКА *(без змяненняў).*

АХВЯРАМІ ЗАБОЙСТВАЎ НА МАГІЛЁЎШЧЫНЕ Ў ГЭТЫМ ГОДЗЕ СТАЛІ 119 ЧАЛАВЕК

119 жыхароў Магілёўшчыны сталі ў гэтым годзе ахвярамі забойцаў — гэта на 19 чалавек менш, чым за аналагічны перыяд 1995 года.

Статыстыка наступная: тры з кожных чатырох забойстваў учынены ў стане алкагольнага ап'янення, амаль палова — пасля дамашніх, сямейных «разборак» (55 выпадкаў), 47 забойстваў учынена падлеткамі да 18 гадоў.

Аляксандр АЛЕКСАНДРОВІЧ, БелаПАН.

Сядзіба

Выпуск № 342 Рубрыку вядзе Мікалай ЧАХОЎСКІ

Папярэджвае Мітлайдэр

У брашуры «Паслёнавыя» (газета «Для вас» № 17) мы вядзём гутарку пра тону памідораў з соткі. Ва ўмовах Беларусі гэта здзейсніць даволі проста. Трэба толькі не спяшацца на [illegible] шкоднікамі. Яны вельмі зніжаюць ураджай. Часта расліна з пладамі зусім гіне. Як кажуць, шчасце было побач, але ж...

Не так даўно ў мінскім магазіне «Сельгаскніга» (зрэшты, там у поўным аб'ёме ёсць усе выданні нашага аддзела) з'явілася кніга амерыканскага вучонага Мітлайдэра «Давайце вырошчваць памідоры». Кніга на нашым часе даволі дарагая. Аўтар сярод многіх іншых праблем бачыць і няўважлівасць адносін агародніка да нематоды — вугрападобных чарвякоў.

Усе глебы ўтрымліваюць гэтых ворагаў. Важна своечасова ўбачыць небяспеку. Хоць зрабіць гэта няпроста, бо чарвячкі тыя мікраскапічныя — да трох міліметраў. Плодзяцца хутка. Адна самка можа адкласці да 3000 яек. На адной расліне (на каранях) корміцца тысячы такіх асобін.

Калі колькасць нематоды стала катастрафічнай, [illegible] расліна адстае ў сваім развіцці. [illegible]

[illegible] загадзя нельга, бо нематоды абавязкова залезуць у зямлю.

Часта бывае так, што памідоры бываюць бы нармальныя. [illegible] А калі завязваюцца, то неўзабаве ападаюць. Гэта знак, што ўжо нематода. [illegible]

Сродкаў барацьбы з нематодамі няшмат. [illegible]

Нематоды ўступ [illegible]

Восень, якую мы [illegible]

Фукувока рэкамендуе разводзіць... пустазелле

Цэнтр перанясемся ў Японію. Фермер і вучоны Фукувока дзесяцігоддзямі вывучае ўплыў пустазелля на ўраджай і якасць садовых і агародных культур. Ён даказаў, што пустазелле знішчаць (палоць) нельга, бо гэта вядзе да недабору ўраджаю, зніжае якасць прадукцыі. І ў іх якія разы не прымяняе гербіцыды.

Даследчык лічыць, што пустазелле, як і ўсё ў прыродзе, [illegible]

[illegible] два-тры разы. Ураджай будзе не вельмі выдатным па вазе, але найцудоўнейшым па якасці.

У сваім агародзе японскі даследчык вырошчвае менавіта такім метадам цыбулю ўсіх відаў, рэпу, рэдзьку, часнок, агуркі, памідоры, фасолю і шмат чаго іншага. І нязменна з пладамі, якія не пакутуюць ад хвароб і шкоднікаў (ці бачылі вы фітафтору на лясных палянках?), а таму надзвычай смачных і сакавітых.

Асабліва Фукувока ў захапленні ад бульбы. Расліна вельмі моцная, усіх падпарадкоўвае ў час развіцця. Магутнае лісце стварае на зямлі ноч на працягу сутак. Пустазелле амаль не расце. Клубні бульбы не вельмі вялікія, але чыстыя і ад паршы, і ад фітафторы. І каларадскія жукі абмінаюць пасадкі. Вучоны абавязкова пакідае ў глебе клубні. Яны развіваюцца самі па сабе. І заўжды пасадкі чыстыя, бо бульба нікога не церпіць каля сябе. А калі і вылезуць асот ці крапіва, іх тут жа падразаюць.

Перапіска з чытачамі

Наталлі АЛЕНЕВАЙ, *г. Брэст.*

[illegible]

Віктару КАРЭЛІНУ, *Мазырскі раён.*

Безумоўна, умовы вашага раёна больш спрыяльныя для вырошчвання перцаў, чым іншых месцаў Беларусі. Гэта ж поўдзень. Няўдача, якую вы перанеслі, павучальная. Нагадаем, што перац (салодкі і горкі) паходзіць з цёплых мясцін зямнога шара. Найлепшая тэмпература для яго развіцця — у межах 23—28 градусаў, тэмпература глебы — больш за 15 градусаў. На Беларусі заўжды бываюць халодныя перыяды. Вось у адзін з іх трапілі і вашы выхаванцы. Калі глеба астывае ніжэй 12—10 градусаў, перцы не растуць. Яшчэ больш нізкая тэмпература вядзе да адмірання каранёў. А калі тэрмін нягод доўжыцца тыдзень і больш, кожная другая асобіна гіне.

Разам з тым у дарослым стане перац стойка выносіць паніжэнне тэмпературы (але не марозы!). У гэтых адносінах ён перавыходзіць нават памідоры.

Псуецца прадукцыя?

Пачасціліся званкі аб тым, што нарыхтаваная на зіму бульба выкінула расткі, ёсць гнілыя клубні. Морква і буракі даюць разеткі лісцікаў. Людзі пытаюцца, што рабіць?

Сапраўды, цёплая восень [illegible] зямлі нават часнок!

Паніку паднімаць няма чаго. Прыроду не падманеш і не вельмі перахітрыш. Настануць больш халодныя дні — і часнок сцішыцца ў сваіх радках, каб вясною забуяць ва ўсю моц.

Вось толькі з морквай, якую паспелі пасеяць пад зіму, можа атрымацца замінка. Карэньчык у яе слабенькі, рэчываў для развіцця ў насенні — «кот наплакаў». Расходуе свае пажыўныя прыпасы «ранняе дзіця» і... загіне. Тое ж самае, відаць, напаткае і бурачкі. А вось пятрушка можа выстаяць.

Трэба быць асцярожнымі з бульбай, якая пачала прарастаць. Самае важнае — адправіць яе ў халодную няволю — выставіць на балкон. Добра накрыць ад холаду і святла. Тыя карэньчыкі быц- [illegible] заразілі ўвесь клубень... вясною. У ім (клубні) утвараецца саланін — яд для чалавека і хатніх жывёл. І самі гаспадары ўжо заўважылі: бульба не той вартасці, хутка чарнее пасля прыгатавання. Гэта і ёсць дзеянне саланіну. І зноў мы нічога вартага не прыдумаем, бо законы прыроды змяніць нельга.

Морква і буракі, калі яны змешчаны ў пясок, адходаў не дадуць. «Панервуюцца» крыху і астынуць. Вядома, якасць будзе не тая, бо значная частка вітамінаў і іншых рэчываў страчана назаўсёды. Яны збеглі разам з карэньчыкамі і тым цяплом, якое нас напаткала. Але прадукцыю ўжываць можна.

Як мага часцей аглядайце схованкі яблыкаў. Перабірайце, адкідваючы ўбок поўнасцю сапсаваныя і тыя з іх, якія былі побач. Яны ўжо «праглынулі» розную нечысць, як кажуць, трапілі на вуду хваробы. На яблыках можна чакаць так званага «загару».

КАР'ЕРА

ПРЫНЦЭСА МІНСКАГА ЦЫРКА

Калі тэатр, згодна з крылатым выразам, пачынаецца з вешалкі, то цырк пачынаецца з САМАГА РАННЯГА ДЗЯЦІНСТВА.

Памятаеце тое ні з чым не параўнальнае адчуванне свята, што авалодвала вамі, як толькі вы пераступалі парог гэтай «краіны цудаў»?

З узростам адчуванне тайны пакрысе згладжваецца, знікае вастрыня ўспрымання. Але вось што дзіўна: захапленне работай артыстаў — гімнастаў, дрэсіроўшчыкаў, клоунаў — наадварот, узрастае. Можа таму, што прыходзіць разуменне: работа тая — цяжкая. Нездарма ж кажуць пра нейкае жыццёвае выпрабаванне: «выйсці на арэну». «Тут немагчыма схлусіць, немагчыма схалтурыць. Вось за што я люблю цырк. На адной руцэ нельга стаяць халтурна — ты або стаіш, або падаеш». Гэтыя словы належаць Тацццяне Бандарчук — знакамітай савецкай акрабатцы, а зараз — дырэктару Мінскага дзяржаўнага цырка.

Сёння Таццяна Мікалаеўна — госць пастаяннай рубрыкі «Звязды».

Хросная дачка Нікуліна

По асабістаму прызнанню нашай гераіні, цыркавая кар'ера ёй ніяк «не свяціла». Але ў пераломныя моманты жыцця нейкая таямнічая сіла ўвесь час нібы падштурхоўвала ў патрэбным накірунку. Што гэта — чарада выпадковасцей ці лёс?

Карэнная мінчанка з дынастыі музыкантаў і драматычных акцёраў, улюбёная ў спорт (гімнастыка, акрабатыка, скачкі ў ваду, спартыўны бег на каньках), у юнацтве Таццяна паступае ў Беларускае харэаграфічнае вучылішча. Пасля атрыманай на другім курсе траўмы нагі прафесія балерыны становіцца праблематычнай. Урачы вынеслі прысуд: нага будзе пакрысе сохнуць. Не дазволіўшы сабе паверыць, Таццяна шмат працуе — займаецца спецыяльнымі фізічнымі практыкаваннямі, дазіруе (і не вельмі дазіруе) нагрузкі. Потым зноў паступае — на гэты раз у медыцынскае вучылішча, а пасля і ў медінстытут.

У інстытуце грымеў самадзейны ансамбль «Лявоніха». Кіравала ім жонка тагачаснага дырэктара мінскага цырка Лідзія Марусалава. Аднойчы Таццяна, як актыўная салістка ансамбля, была запрошана ў цырк на святочную праграму, у якой працавалі такія зоркі, як Папоў, Дураў. Тут і адбылася яе галоўная сустрэча — з вядомым акрабатам Генадзем Бандарчуком, які стаў праз некалькі месяцаў яе выбраннікам.

Калі з кім і параўноўваць жонку артыста цырка, то з жонкай ваеннага. Частыя пераезды з месца на месца — штука сапраўды стамляльная. Але сумаваць асабліва не было калі. Выхаванне сына займала амаль увесь час, а рэшта была аддадзена ўсё тым жа спартыўным заняткам.

— І вось аднойчы ў Старым цырку на Цвятным бульвары я сутыкнулася твар у твар з тады ўжо славутым Юрыем Нікуліным, — распавядае Таццяна Мікалаеўна. — Мы сустрэліся ў службовым буфеце, я ўступіла яму чаргу і ён звярнуў на мяне ўвагу. Калі даведаўся, што перад ім жонка Бандарчука, спытаў:

— Ты спортам займалася?

— Усё жыццё.

— Тады вам абавязкова трэба рабіць дуэт. А-ба-вяз-ко-ва!

Так Юрый Уладзіміравіч стаў яе хросным бацькам.

— Трэба адзначыць, — прадаўжае мая субяседніца, — у жыцці мне шанцавала на сустрэчы з вялікімі артыстамі. Яшчэ застала Бугрымаву, Енгібарава. Працавала з жывой легендай савецкага цырка — Нямчынскай. Ей было 64 гады (да апошняга дня гэтая жанчына, амаль бабуля, працавала паветраным акрабатам), мне — 20. Але мы моцна сябравалі. Нямчынская аднойчы па сакрэту прызналася: «Таня, я хачу памерці ў цырку на манежы». Так і здарылася, прычым на маіх вачах. Пад купалам ёй стала дрэнна, яна расшпіліла страхоўку і ...

Жыццё пад купалам

Сямейны акрабатычны дуэт Бандарчукоў аказаўся шчаслівым. Прыгожая і прафесіянальная пара хутка дабілася прызнання. Сведчыла пра гэта і тое, што дуэт стаў «выязным».

— Усе «застойныя» гады існаваў такі неафіцыяльны закон, што артыст не мог выехаць на гастролі ў капіталістычную дзяржаву, не «адпрацаваўшы» ў краіне сацлагера. Я ж заўсёды марыла апынуцца ў Італіі. І не ведаю, як так здарылася, але першая мая замежная паездка адбылася менавіта туды — у 1979 годзе, калі нас з мужам запрасілі на вельмі прэстыжны фестываль артыстаў цырка.

Гэта былі не апошнія гастролі ў Італіі. Праз які год нас зноў запрасілі, на гэты раз удзельнічаць у Калядных сустрэчах. Зарабілі па тым часе фантастычны ганарар: сем тысяч долараў! Памятаю, як мы з Генадзем у агромістым пакеце прывезлі іх у Маскву і аддалі ў Міністэрства культуры СССР. А нам з упамянёнай сумы па тагачасных парадках выплацілі ... чатырнаццаць долараў.

Потым былі Ісландыя, Галандыя, Бельгія, Швецыя, Швейцарыя, Англія. Гастролі, прызы, прэміі, апладысменты. Таццяна і Генадзь Бандарчукі неаднаразова станавіліся лаўрэатамі міжнародных конкурсаў артыстаў цырка.

На камерцыйныя рэйкі

— У 1991 годзе муж заняўся зусім не звязаным з цыркам бізнесам. А я не магла поўнасцю адарвацца, таму стварыла фірму і зрабіла праграму «Зоркі Беларусі». Гэта было шоу з удзелам артыстаў цырка, балета і з бальнымі танцамі. Мы вельмі нядоўга працавалі ў рэспубліцы. Адразу ж па старых сувязях выслала камерцыйныя прапановы. Паехалі за мяжу. У гэты калектыў, між іншым, быў вялізны конкурс, артысты пакідалі дзяржансамблі (нават такі славуты, як «Харошкі»).

Потым прыйшоў цяжкі 1992 год, калі нават за хлебам стаялі чэргі. Мы прыехалі ў Беларусь і ўбачылі, што нікому тут не патрэбны. З-за мяжы мне шлюць запрашэнні, але такога кшталту: «Калі ласка, вар'етэ бяром, цырк — не». А я ж сама люблю цырк. Куды дзець большую частку калектыву, якім так даражыла? Памяшканняў для рэпетыцый не было. Не было і зарплаты. Групу пачалі пакідаць людзі. Тады мой сын, памятаю, сказаў: «Мама, ты хутка так застанешся не тое што без кватэры, але і без кавалка хлеба». Я вырашыла адгукнуцца на адзін кантракт, узяла артыстаў арыгінальнага жанру, групу вар'етэ і адправілася ў Сірыю.

Праз дзевяць месяцаў вярнулася і зрабіла новую фірму — вар'етэ «Серж». Так завуць майго сына, які сёння кіруе ім. Праз год-другі мы «раскруціліся». Пабывалі з выступленнямі ў Малайзіі, Тунісе, Інданезіі. Нас пачалі запрашаць на, як гэта модна зараз казаць, «тусоўкі», урадавыя канцэрты, на адным з якіх я зноў-такі выпадкова пазнаёмілася з міністрам культуры Сасноўскім. Папрасілася пад дах міністэрства, кажу:»У вас ёсць шыкоўны валютны калектыў, які зараз з'яўляецца вулічным». Бо пастаяннага памяшкання ў нас не было, а залу ў Доме афіцэраў я здымала дзякуючы ўласным сувязям.

І вось пачалося не жыццё, а казка. Зноў выступленні, поспех. Прыходзяць ужо прапановы адкрыць варшаўскі мюзік-хол майго тэатра, запрашэнні на гастролі ў Анталію і гэтак далей. А ў канцы гэтага жніўня пачуўся тэлефоны званок. Мяне запрашаюць на размову ў Міністэрства культуры. Сын кажа: «Табе, мама, мабыць, медаль дадуць». Прыходжу і чую: «Прапануем вам узначаліць Мінскі дзяржаўны цырк». Я ледзь з крэсла не звалілася!

У мулкім дырэктарскім крэсле

— Першыя дні я нават не спала, настолькі нечаканым было маё прызначэнне. Потым пачала ўцягвацца ў работу. А яе — «вышэй ватэрлініі». Разумееце, у цырка сёння няма ўласнай нацыянальнай праграмы, уласных артыстаў. Уласныя толькі будынак і адміністрацыя. Таму мая найважнейшая задача — сабраць беларускую цыркавую трупу.

— Раскажыце аб гэтым больш падрабязна.

— Звычайна цыркавая праграма (і выканаўцы пад яе) фарміруецца ў нас перад пачаткам кожнага сезона. Прыязджае той, каго дырэкцыя змагла зацікавіць або запрасіць першай. Адны працуюць поўны сезон, некаторыя не дабываюць. Гастралёры ёсць гастралёры.

У той час як пастаянныя цыркавыя калектывы сёння існуюць амаль ва ўсіх сталіцах СНД, нават у Сочы. Хоць гэта зусім не сталіца, і працуюць яны там усяго тры месяцы ў год. А мы — дзевяць, і ў нас нічога няма. І парадкі былі нейкія... Напрыклад, бралася плата за карыстанне залай для трэніровак артыстаў. Я мусіла зняць гэтую недарэчную арэндную плату, запрасіла ўсіх прыходзіць са сваімі праектамі, прапановамі, намерамі. Адгукнулася шмат моладзі, завітваюць і ветэраны.

— Вы працуеце дырэктарам толькі тры месяцы. Тэрмін невялікі. Што паспелі?

— Паспелі прыцягнуць да сябе ўвагу. Прыемна было даведацца, што пад нашым маляўнічым шчытом моладзь прызначае спатканні: «Сустрэнемся каля тыграў». У бліжэйшы час плануем папрацаваць над «знешнім выглядам» будынка, уключыць вячэрнюю ілюмінацыю — каб цырк прыцягваў да сабе не толькі тым, што адбываецца ўнутры.

Не так даўно я наведала Ўпраўленне архітэктуры, правяла перамовы наконт прыбудовы сучаснай гасцініцы да будынка цырка. Мне пайшлі насустрач. Сёння маем нават яе праект. Сам жа мінскі цырк унікальны. Да нас прыязджаў гаспадар уласнага цырка ў Капенгагене. Ён хадзіў па будынку і ўсё казаў «Super-good!», быў зачараваны цыркам як помнікам архітэктуры.

— Вам пашанцавала шмат гастраляваць. Чый цырк, па-вашаму, найбольш зручны для артыстаў?

— Стары цырк на Цвятным бульвары. Цырк Нікуліна. Выдатная рэпетыцыйная база, памяшканні, грымёрная.

— Дарэчы, яго гаспадар вядомы сваёй калекцыяй анекдотаў. Чуў, ваша хобі — таксама калекцыяніраванне.

— Клоунаў. Пачаў мой сын, а потым і я захапілася. Збіраем разам статуэткі вядомых клоунаў, цацкі. Ад фарфоравых да металічных, драўляных.

— Сёння многія дырэктары цыркаў у краінах СНД — былыя артысты. Той жа Нікулін. Або знакаміты клоун Марчэўскі — дырэктар свярдлоўскага цырка; дрэсіроўшчык Запашны — сочынскага і г.д. І ўжо каму, як не былому артысту, ведаць, якімі якасцямі павінен валодаць ідэальны дырэктар цырка?

— Самае галоўнае — любіць артыстаў, клапаціцца аб іх. Для мяне асабіста існуе яшчэ адно правіла — выкладвацца на цяперашней пасадзе стопрацэнтна. Так, як я рабіла гэта пад купалам. Увогуле, нельга баяцца ніякай працы.

Ужо потым, у прыватнай размове, даведаўся, што ў цяжкія перыяды безграшоўя акрабатка Бандарчук яшчэ ў 70-я займалася «прыватным бізнесам» — вязала кофтачкі...

28 снежня мінчан і гасцей сталіцы чакае навагодняя праграма. А ў студзені нам абяцаны сюрпрыз. Які? Наведайце цырк. Планаў жа ў маленькай гаспадыні буйнога цырка — «громадье». Адна з такіх распрацовак — у бліжэйшы час зрабіць дзіцячыя гурткі па інтарэсах: дрэсіроўкі, клаунады, акрабатыкі. «Я адчуваю сябе маладой і дужай. І зраблю ўсё, каб прыйшоў у мінскі цырк «залаты век».

Што ж, дай ёй Бог усё, чаго яна жадае.

Цімур КУДЗЕЯР.

36,6°

Чым лячыць бяссонніцу?

Выключыць з рацыёну: **вострую ежу, каву.**

Вельмі добра на людзей, якія пакутуюць ад бяссонніцы, уздзейнічае **грэйпфрутавы сок.** Яго рэкамендуецца піць на працягу дня рэгулярна. **Настойку глогу** змяшаць з 20-працэнтнай спіртавой **настойкай пропалісу.** Ужываць па 20 кропель 2-3 разы за 20 хвілін да яды. Здрабніць 2 сталовыя лыжкі **шышак хмелю**, заліць кіпнем (0,5 літра), настояць гадзіну, працадзіць і піць па чвэрць шклянкі 3 разы на дзень за 20 хвілін да яды. Узяць: 1 частку **хмелю** (шышкі), 4 часткі **гарэлкі.** Настойваць два тыдні ў цёмным месцы. Прымаць па 5 кропель настойкі на лыжку вады: удзень — 2 разы за 20 хвілін да яды, увечары — перад сном. 50 грамаў насення кропу варыць на слабым агні 15 хвілін у віне «Кагор» ці «Партвейн». Настояць гадзіну ў цёплым месцы, працадзіць. Піць па 50 г перад сном. 2 сталовыя лыжкі здробненага кораня **валяр'яну** заліць шклянкай кіпню, настояць. Прымаць па дзве сталовыя лыжкі 4 разы на дзень. Зрабіць водны настой з кораня валяр'яну і **шышак хмелю.** Піць у выглядзе чаю з мёдам на ноч. Дзве сталовыя лыжкі **насення канопляў** дробна растаўчы, заліць адной шклянкай гарачай гатаванай вады. Настояць, ухутаўшы, 30—40 хвілін. Піць у два прыёмы перад сном, абавязкова цёплым. Прымаць два тыдні. Сталовую лыжку здробненага кораня бузіны заварыць шклянкай кіпню, гатаваць 15 хвілін на слабым агні. Настояць 30 хвілін, працадзіць. Адвар прымаць па сталовай лыжцы ў дзень.

ТЭЛЕБАЧАННЕ, РАДЫЁ 11 снежня

Беларускае тэлебачанне

7.30 Ранішні кактэйль. **7.45** «Музычная абойма». Беларускі хіт-парад. **7.50** Эканамікст. **8.00** Навіны. **8.15** «Песні Разенбаўма». **9.00** Тэлебачанне — школе. Беларуская літаратура. 8-ы клас. Адам Міцкевіч і яго час. **9.25** «Муравейка Ціпа», «Марусіна карусель». Мультфільмы. **9.55** Камп'ютэрны палігон. **10.20** «Трапічная спёка». 18-я серыя. **11.20** Вернісаж мастакоў Таццяны і Юрыя Рудэнкаў. **11.55—12.55** Відзьма-нявідзьма. **15.00** Навіны. **15.10** «Воўк і сямёра казлянятаў». Мультфільм. **15.35** «Востраў натхнення». **16.10** Сядзіба. **16.40** «Спадчына». Старажытны Навагрудак. Частка 1-я. **17.00** Крэда. Шляхі развіцця пасажырскага аўтатранспарту рэспублікі. **17.20** Госці ў хату. Экзатычныя прафесіі свету. **17.50** «Дубрава». Дак. фільм. **18.20** Музычны антракт. **18.35** Эканамікст. **18.50** Навіны (з сурдаперакладам). **19.00** «Музычная абойма». Беларускі хіт-парад. **19.05** Супергол. **19.35** «Трапічная спёка». 19-я серыя. **20.35** «Хто гэта?» Тэлегульня. **20.40** Калыханка. **21.00** Панарама. **21.55** Аўта-парк. **22.20** На атрыманне Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь. «Пастка пра зубра. Вітаўт». Маст. фільм. **23.30** Каралеўскае паляванне. **0.10** Навіны.

ГРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.40 Навіны. **8.15** «Новая ахвяра». **9.05** Тэма. **9.45** У пошуках страчанага. Барыс Чыркоў. **10.30** «Адгадай мелодыю». **11.10** У эфіры тэлерадыёкампанія «Мір». **11.55** Фільм Рэваза Чхеідзе «Саджанцы». **13.25** Мультфільм. **13.30** Чалавек і закон. **14.20** Мультсерыял. **14.45** Кактус і К. **14.55** До-мі-соль. **15.10** Покліч джунгляў. **15.40** «Карын і яе сабака». **16.05** «Тэт-а-тэт». **16.30** «Вакол свету». **17.15** «Новая ахвяра». Серыял. **18.05** Надвор'е. **18.10** Гадзіна пік. **18.35** «Адгадай мелодыю». **19.00** У пошуках страчанага. Барыс Чыркоў. **19.45** Добрай ночы, малышы! **20.00** Час. **20.45** Барыс Чыркоў у фільме «Юнацтва Максіма». **22.50** Сталін і яго акружэнне ў чорнай камедыі «Чырвоны манарх».

Расія

6.00 Ранішні экспрэс. **6.25** Па дарозе на працу. **6.35** «Лета ката Леапольда». Мультфільм. **7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 23.00** Весткі. **7.20, 9.50, 23.25** Тавары — поштай. **7.30** Ранішні экспрэс-2. **8.00** Рэтрашлягер. **8.25** Дарагая рэдакцыя... **8.55, 19.30** «Санта-Барбара». **10.20—11.40** «Равучы агонь». Маст. фільм (Японія). **16.20** Блак-нот. **16.35** «Чэленджэрс». Серыял для падлеткаў. **17.05** Тэлечасопіс «Здароўе». **17.15** «Даміно» Міхаіла Баярскага. **17.45** «Дарога ў пекла». Чачэнскі дзённік. **18.10** Клуб губернатараў. **18.40** Асабліва важныя персоны. **20.30** «Гарадок». Забаўляльная праграма. **21.05** Надвор'е на заўтра. **21.10** «Вандроўнік». Маст. фільм. 7-я серыя. **22.05**. Дваццаць гадоў ансамблю «Руская песня». **23.35** Музыка ўсіх пакаленняў. **23.50** Хто на што здатны. **24.00—0.25** «Другое дыханне».

Санкт-Пецярбург

11.55, 13.55, 15.55, 18.55, 21.55 Інфарм ТБ. **12.10** «Гісторыя кахання». Серыял. **13.00** Тэрмін адказу — сёння. **13.30** Парады садаводам. **13.40** «Цяп-ляп-маляры». Мультфільм. **14.15** «Забойны аддзел». Серыял. **15.10, 20.45** Тэлеслужба бяспекі. **15.25** «Дарога да шчасця, ці Хаджэнне ў дыянетыку». Перадача 1-я. **16.10** «Чарадзей». 3-я серыя. **16.35** «Помнік Пятру». Тэлефільм. **16.45** «Дарога да шчасця, ці Хаджэнне ў дыянетыку». Перадача 2-я. **17.15** «Жалейка». Цыкл «Паласатая музыка». **17.35** Паказвае Ленінградская АТК. **18.40** Вялікі фестываль. **19.15** Спорт. **19.25** «Гісторыя кахання». Серыял. **20.15** «Пажывём — пабачым». Відэафільм. 1-я серыя. **21.00** «Забойны аддзел». Серыял. **22.05** Падзея. **22.20** Спартыўны агляд. **22.30** Дзённік II Міжнароднага балетнага конкурсу «Мая-96». **22.40** «Дварцовыя тайны». 7-я серыя. **23.05—23.45** «Парад парадаў прадстаўляе...»

НТБ

5.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 9.30 Сёння раніцай. **9.00** Ранішні сеанс. Маст. фільм «Смяротная ілюзія». **10.30** Для дзяцей. «Вуліца Сезам». **11.00** Сёння днём. **11.20** Кніжныя навіны. **11.35** Грошы. **11.45** Камп'ютэр. **12.00** Расійскія універсітэты. **13.00** Сёння днём. **13.15** Вялікая «Часінка». **15.00** Сёння днём. **15.15** Грошы. **15.30** Дыстанцыя 60. **16.30** Маст. фільм «Блакітнае дрэва». **17.30** Праграма для дзяцей. **18.00** Сёння вечарам. **18.35** Герой дня. **19.00** Свет кіно. Тры колеры: чырвоны». Фільм 3-ці. (Францыя— Польшча—Швейцарыя). **20.45** Доктар Вугал. **21.00** Сёння вечарам. **21.35** Сімона Сіньёрэ ў фільме «Пані следчая». 1-я серыя. «Дасье Францускага Мюлер» (Францыя). **22.30** Часінка. **23.00** Сёння ў поўнач. **23.20** Шахматы. Супертурнір у Лас-Пальмасе. **23.25** Кафэ Абломаў.

8-ы канал

18.00 Мультфільм «Дзюймовачка». **18.30** Маст. фільм «Паміраць не страшна». **20.15** Мультпланета. **20.30** Серыял «Спяваючыя ў цярноўніку». **22.00** Паліскоп. **22.15** Маст. фільм «Голы пісталет-2». **23.55** Без каментарыя.

РАДЫЁ

Апошнія паведамленні: 6.00, 7.00, 9.00, 10.00, 12.00, 13.00, 15.00, 19.00, 22.00, 23.50.

7.00 — «Радыёфакт». 8.10— «Прамень». 9.00 — «Сёння ў газетах». 9.15 — «Па родным краі». На сувязі — Брэст. 9.30 — да 105-годдзя з дня нараджэння М. Багдановіча. «Ад родных ніў». Творчы партрэт. 10.05 — Маладзёжнае радыё прапануе...» 10.35 — «Для тых, хто дома. 11.35 — працяг інфармацыйна-аналітычнай праграмы «Прамень». 13.10 — «У абедзенны перапынак». 14.00 — «Марым, слухаем, усміхаемся». Музычная перадача. 15.10 — «Музычны канал». 16.05 — 18.00 «Радыё «Карусель» — дзецям і падлеткам». 16.05 — «Рамантыкі». Праграма для старшакласнікаў. 16.45 — для малышоў «Хвілінкі-весялінкі». 17.05 — «Нястомны падарожнік». Запрашаем у падарожжа па родным краі. 17.25 — «Мы едзем, едзем, едзем...» Музычна-забаўляльная перадача. 18.0 — 18.40 — перадачы абласных тэлерадыёаб'яднанняў. (18.00 — 19.00 — «Поступ часу». Вячэрняя праграма радыёстанцыі «Сталіца»). 19.00 — «Постфактум-радыё». 19.50 — вячэрняя казка. 20.00 — «Нам добра з вамі». 22.10 — «Маладзёжнае радыё прапануе...» 0.02 — 1.00 — начны канал. Закрыццё фестывалю «Беларуская музычная восень».

ПЕРШЫ БЕЛАРУСКІ ЛІЧБАВЫ ТЭЛЕФОН

Пераважная большасць беларусаў і сёння карыстаецца тэлефонамі, якія не вельмі адрозніваюцца ад прыдуманага 120 гадоў таму Аляксандэрам Грэямам Белам апарата.

Значны прагрэс можа забяспечыць лічбавы тэлефонны апарат «Інтэграл ЦТА-213», распрацаваны ў спецыяльным канструктарскім бюро «Няміга» і ўжо серыйна выпускаемы заводам «Электроніка». У новым апараце выкарыстана лічбавае кадзіраванне, якое дазваляе амаль цалкам пазбавіцца ад шумаў і скажэнняў.

Змена аналагавай тэлефоннай тэхнікі на лічбавую непазбежная. У Віцебску зманціравана і паспяхова працуе першая лічбавая АТС на 10 тысяч нумароў.

Абсталяванне для яе паставіла днепрапятроўская фірма. Але гэта часовая з'ява. Мінскае ВА «БелВАР» наладзіла выпуск лічбавых тэлефонных станцый ЭАТС-ЦА на 10 тысяч нумароў, якім адпавядаюць інтэгралаўскія тэлефоны. У сёлетнім годзе «БелВАР» вырабіць пяць такіх станцый. Першая з гэтай партыі лічбавая станцыя будзе зманціравана ў мінскім мікраёне «Уручча» на звычайнай АТС, дзе зойме зусім мала месца: замест вялікай актавай залы — невялікі кабінет.

Першы ў рэспубліцы лічбавы тэлефонны апарат каштуе менш за 50 долараў ЗША. Знешне ён падобны на аналагавы апарат «Інтэграл ТА-202». Распрацаваная СКБ «Няміга» мадэль вельмі перспектыўная — пры далейшай распрацоўцы лічбавы тэлефон будзе працаваць як тэрмінал, авалодае ўсёй гамай сродкаў сувязі і інфармацыі, набудзе невялікі экран з вадкакрышталічным індыкатарам, здольным перадаваць тэхнічныя тэксты і інфармацыйныя матэрыялы.

Вячаслаў ІШЧАНКА.

Віншаванні

Ад усёй душы і шчырага сэрца віншуем дарагую жонку, маці, бабулю, сястру і цётку ***Людмілу Сямёнаўну Кітову*** *з Самахвалавіч з 55-годдзем. Жадаем моцнага здароўя, сямейнага дабрабыту, радасці і шчасця на ўсё жыццё.*

Муж, дзеці, унукі, брат, сёстры, пляменнікі, *г. Мінск.*

Любая жонка, маці і бабуля ***Нэла Адамаўна Юркевіч.*** *Віншуем цябе з юбілеем. Моцнага табе здароўя, доўгіх гадоў жыцця. Ты ў нас ёсць — і гэта найвялікшае шчасце для нас. Дзякуй табе.*

Муж, дзеці, унукі.

Сардэчна віншуем з юбілейным днём нараджэння дарагую ***Наталлю Аляксандраўну Мазуркевіч****. Жадаем моцнага здароўя, вялікага шчасця, радасці на ўсё жыццё.*

Бацька, маці, Анатоль, Алёша, Таццяна, Света, *Люда, г. Мінск.*

Віншую з днём нараджэння ***Аляксандру Упараву*** *з г. Барысава. Саша, не трэба слёз, я люблю цябе і хутка вярнуся.*

Твой Саша Р., *г. Жодзіна.*

Post Factum

Гэты дзень у гісторыі

У гэты дзень **у 1595 годзе** пад Магілёвам пачалася так званая Буйніцкая бітва атрада С. Налівайкі, які складаўся з сялян, гарадской беднаты, мяшчан, з 18-тысячным конным войскам магнатаў Вялікага княства Літоўскага на чале з рэчыцкім старастам М. Буйвідам.

Споўнілася **245 гадоў** з дня нараджэння італьянскага кампазітара Альберціні Джаакіна (1751—1811). У 1781—1784 гадах ён узначальваў капэлу — прыдворны аркестр князёў Радзівілаў у Нясвіжы. Дырыжыраваў тут аперэтай Я. Голанда «Агатка». Затым працаваў у Польшчы і Рыме. Сярод яго твораў — оперы «Дон Жуан», «Польскі капельмайстар».

11 снежня 1803 года нарадзіўся славуты французскі кампазітар, дырыжор Гектар Луі Берліёз.

11 снежня 1856 года нарадзіўся Георгій Пляханаў, вядомы дзеяч расійскага і міжнароднага сацыял-дэмакратычнага руху, філосаф і прапагандыст марксізму, адзін з заснавальнікаў РСДРП. Да Кастрычніцкай рэвалюцыі 1917 года аднёсся адмоўна, аднак не падтрымліваў і контррэвалюцыйнай дзейнасці.

У гэты дзень **у 1920 годзе** на Беларусі была створана Надзвычайная камісія па ліквідацыі непісьменнасці.

Цікава

У Англіі існуе таварыства прыхільнікаў дзесятковага вымярэння часу.

Яго члены прапаноўваюць раздзяліць дзень на 10 гадзін, тыдзень — на 10 дзён, год — на 360 сутак, а пяць сутак адвесці на выбары і іншыя грамадскія мерапрыемствы. Трэба сказаць, што падобны праект ужо аднойчы быў ажыццёўлены ў Францыі пасля рэвалюцыі 1793 года. Суткі тады раздзялілі на 10 гадзін, гадзіну — на 100 хвілін, хвіліну — на 10 секунд. Былі выраблены нават гадзіннікі з адпаведным дзяленнем цыферблата (адзін экземпляр такіх гадзіннікаў работы славутага Брэге захоўваецца ў Аружэйнай палаце Крамля). Аднак вопыт поспеху не меў.

Дзесьці на белым свеце

Урад Саламонавых астравоў, якія размешчаны ў Ціхім акіяне, недалёка ад Новай Гвінеі, здаецца, знайшоў новы артыкул экспарту: ён мяркуе прадаваць кісларод з трапічнага лесу, расфасаваўшы яго ў балончыкі.

Кожнай дозы будзе хапаць хвілін на 10—15 дыхання. Падобныя вырабы карыстаюцца вялікім поспехам, напрыклад, у моцна загазаваных гарадах Японіі. Рэклама будзе асабліва падкрэсліваць, што гэта не які-небудзь звычайны кісларод, а прама з «зялёных лёгкіх Зямлі». Засталося толькі пабудаваць у джунглях завод па выдзяленню кіслароду з паветра.

А яшчэ быў выпадак

● Калі французы і галандцы ў 1648 годзе адначасова засялілі востраў Сен-Мартэн у Карыбскім моры, яны вырашылі падзяліць яго арыгінальным спосабам — без стралянiны і крыві — бегам. Француз і галандзец стартавалі з заходняй кропкі вострава. Перамог француз, і яго суайчыннікі выбралі для сваёй калоніі лепшую частку вострава.

Каб усе праблемы ў свеце вырашаліся такім чынам...

Яшчэ некалькі цікавых сюжэтаў пра бег.

● Незвычайныя спаборніцтвы правялі біржавыя маклеры і клеркі Уолстрыта. Чыноўнікі беглі ў касцюмах і камізэльках дыстанцыю 4,01 кіламетра. Працягласць забегу выбрана не выпадкова: 401K — гэта індэкс банка ў падатковай дэкларацыі. Спаборніцтвы праводзіліся пасля заканчэння чарговага тэрміну падачы дэкларацый. Пераможцы вызваляліся ад падаткаў і штрафаў.

● У Парыжы праводзіцца цікавы прабег «Бажале» ў дні збору аднайменнага сорту вінаграду. Яго ўдзельнікі павінны пераадолець 10 тысяч метраў, адзначыўшыся пры гэтым на кожным з 42 кантрольных пунктаў-бістро, дзе ім неабходна выпіць шклянаачку гэтага добрага віна. Самы відовішчны адрэзак спаборніцтва — безумоўна фініш.

Чаму мы так гаворым?

«ВОСЬ ДЗЕ САБАКА ЗАКАПАНЫ» — выраз гэты добра вядомы многім дзякуючы таму, што аднойчы яго растыражыраваў на ўвесь свет былы генеральны сакратар Гарбачоў. А вось дзе менавіта закапаны гэты самы сабака, ведаюць, пэўна, нямногія.

У Цюрынгскім лесе, ля падножжа гары Інзельсберг, размешчана нямецкая вёсачка Вінтэрштэйн. На адным з паваротаў вясковай вуліцы можна ўбачыць паказальнік «Да магілы сабакі». Дарога вядзе ў старажытны парк. Тут, каля руін закінутага замка, і знаходзіцца гэтая магіла.

Сабаку звалі Штутцэль. У сярэдзіне XVIII стагоддзя ў час міжусобнай вайны ён паспяхова выконваў ролю сувязнога ўладальнікаў замка Вінтэрштэйн, непрыкметна прабіраючыся ў акружаны ворагамі замак. На гэтай небяспечнай службе чатырохногі сувязіст загінуў, за што і ўдастоіўся помніка: на вялікай чатырохвугольнай каменнай пліце з барэльефам сабакі выбіты вершаваны радок, які пачынаецца словамі: «Вось дзе закапаны сабака...» Адсюль і пайшоў гуляць радок па свеце.

Выраз «Вось дзе закапаны сабака» мы ўжываем у значэнні: «менавіта ў гэтым сапраўдная прычына, сутнасць справы».

Эксперымент

Біблія расказвае, што яўрэі пры зыходзе з Егіпта харчаваліся ў пустыні «маннай нябеснай». Некаторыя біёлагі лічаць, што гэтая «манна» — ядомы лішайнік сямейства леканоравых, які мае выгляд белых камячкоў.

Газета «Нью-Йорк таймс» расказала аб эксперыменце групы студэнтаў Іерусалімскага універсітэта, якія вырашылі праверыць на сабе, ці можна працяглы час харчавацца па біблейскаму рэцэпту.

Яны адправіліся ў пустынны раён Палесціны каля мястэчка Міхрот-Цімна, дзе было шмат і «манны», і саранчы, і сталі харчавацца коржыкамі з мукі гэтай расліны і сушанай саранчой — акрыдамі. Аднак ці то старажытныя кухары былі больш умелымі, ці то старажытныя яўрэі больш вынослівымі, але студэнты пратрымаліся на такіх харчах усяго 11 дзён, у той час як іх продкі ў час зыходу ўжывалі гэту ежу на працягу 40 гадоў.

З жыцця вядомых

Падарожнічаючы па Грузіі, А. Дзюма прыехаў у Тыфліс і зазірнуў, гуляючы па горадзе, у адну з буйнейшых кнігарань. Напярэдадні прыходу славутага пісьменніка ўладальнік лаўкі, жадаючы зрабіць прыемнае госцю, заставіў усе прылаўкі томікамі Дзюма на розных мовах і ў розных выданнях.

— Дзе ж іншыя кнігі? — здзівіўся пісьменнік.

— Іншыя прададзены, — не разгубіўся прадавец.

Анекдот

Размаўляюць два прыяцелі:

— Ведаеш, Марцін, жадаючы зрабіць прыемнае жонцы, я кінуў піць, курыць, гуляць на скачках...

— Выдатна! Значыць, цяпер яна шчаслівая?

— Як жа! Кожны раз, адкрываючы рот, яна знаходзіць, што ёй сказаць няма чаго!

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Кабінет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».
Рэгістрацыйны нумар 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.
Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), С. ШАЎЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220013, гор. Мінск, вуліца Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда».
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 68-29-19; намеснікаў галоўнага рэдактара — 32-44-12, 32-14-25, 32-35-05; аддзелаў: інфармацыйна-аналітычнага — 32-38-02, 68-28-14, 68-29-68, эканомікі — 32-31-21, 68-29-68, палітыкі — 68-27-57, 68-28-64, культуры — 68-29-42, 68-28-27, сацыяльных праблем — 68-28-69, пісьмаў — 68-27-47, маралі і права — 68-28-51, міжнацыянальных адносінаў — 68-27-40, 68-28-69, журналісцкіх расследаванняў — 68-28-38, 68-28-72, беларускай дыяспары — 68-28-27, знешнеэканамічнай дзейнасці — 68-29-44; аглядальнікаў па праблемах: навукі і адукацыі — 68-28-31, экалогіі і ліквідацыі вынікаў Чарнобыля — 68-28-36; уласных карэспандэнтаў: у Гродне — 33-25-29, Гомелі — 53-13-92, Баранавічах — 7-26-02, Паставах — 22-400; бухгалтэрыі — 32-22-03; даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-31-98. ФАКС: 32-04-52, 68-28-77. E-mail: daily@zwyazda.belpak.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.
Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы
Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, праспект Ф. Скарыны, 79.
Тыраж 94.665 Індэкс 63850.
Зак. № 7762.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 20.15.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12